

2009. AASTA SUVISTE SISEREISIDE UURING (VABA AJA REISID)

Tellija: Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus

**Uuringu teostaja:
Saar Poll OÜ**

TALLINN

September 2009

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE PEAMISTEST TULEMUSTEST	3
UURINGU TAUST.....	4
UURINGU PÕHITULEMUSED.....	4
1. Vaba aja reisirid üldiselt	5
1.1. Mittereisimise põhjused	6
2. Ühepäevased reisirid kultuuri- ja meelelahutusüritustele.....	9
2.1. Külalastatud kultuuri- või meelelahutusürituste liigid	10
3. Ööbimisega vaba aja reisirid	12
3.1. Reisimise osatähtsus Eesti elanikkonnast.....	12
3.2. Mitmepäevaste vaba aja reisiride arv ühe reisiridu kohta	14
3.3. Mitmepäevaste vaba aja reisiride jaotus kuude lõikes	15
3.4. Ööbimise arv ja ööbimiskohad	15
3.5. Sisereisiride sihtkohad	21
3.6. Peamised tegevused reisiridel	25
3.7. Reisimine koos lastega	30
3.8. Suvila/maakodu olemasolu seotus reisimisharjumustega	34
4. Hinnangud Eestis reisimise erinevatele aspektidele.....	37

LÜHIKOKKUVÕTE PEAMISTEST TULEMUSTEST

- **2009. aasta suvel käis vähemalt ühel vaba aja reisil 71% Eesti 15-74-aastastest elanikest**, s.t 742 000 Eesti elanikku. Eestlastest käis suve jooksul reisimas 77% ja mitte-eestlastest 60%, mis näitab, et võrreldes 2008. aastaga on eestlaste reisimistase jäänud enam-vähem samaks, mitte-eestlaste seas on aga reisijate osakaal vähenenud (2008. aastal oli see 67%). Kui veel eelmisel aastal olid kõige aktiivsemad reisijad 15-29-aastased noored, siis 2009.a. oli reisijate osatähtsus kõrgeim 20-39-aastaste seas.
- Kõige sagedasemaks mittereisimise põhjuseks oli **rahapuudus** – peaaegu pooled (47%) reisil mitte käinud vastajaist nimetasid ühe põhjusena rahapuudust. Olulisteks põhjusteks, miks Eestis ei ole käesoleval suvel reisinud, on ka **ajapuudus** (28%) ja **halb tervis** (19%). Võrreldes 2007. aasta tulemustega on suurimaks erinevuseks rahapuuduse suurenemine ja ajapuuduse vähenemine olulisus.
- **Käesoleval suvel tegi ühepäevaseid väljasõite kultuuri- või meelelahutusürituse külastamise eesmärgil 48% elanikest**, s.t ligikaudu 503 000 elanikku. Kultuuriüritustele sõitnute osatähtsus elanikkonnast on 2008. aastaga võrreldes veidi langenud (2008. a 52%), aga reiseide arv ühe reisinu kohta on tõusnud – 2008. aastal tegi iga kultuuri- või meelelahutusüritusele sõitnud inimene keskmiselt 2,52 taolist reisi, 2009.a. aga 2,85 reisi. Veidi suurenes ka ühepäevaste kultuuri- või meelelahutusürituste külastamiseks ette võetud reiseide koguarv – kui 2008. aasta suvel tehti 1,37 miljonit taolist reisi, siis 2009.a. oli antud arv 1,43 miljonit.
- Eesti elanikest 18% on suvel teinud vähemalt ühe väljasõidu mõnele **teatrietendusele või suvelavastusele**, 24% mõnele **kontserdile või muusikafestivalile** ning 35% mõnele **muule meelelahutusüritusele**.
- **2009. aasta suvel käis Eestis tööga mitte-seotud mitmepäevasel reisil 64% Eesti 15-74-aastastest elanikest**, s.t umbes 663 000 inimest. Reiseide arv iga sisereise teinud inimese kohta on sel aastal suurenemine ja seetõttu on võrreldes eelmise aastaga suurenemine ka reiseide koguarv – 2008. aastal tehti Eestis kokku 1,83 miljonit ööbimisega reisi, 2009.a. aga 1,94 miljonit.
- Reisil olles ööbiti kahel kolmandikul juhtudest (67% kõikidest ööbimisega reiseidest, 63% öödest) **sugulaste/tuttavate juures või nende suvilas. Tasulises majutuskohas** veedeti kõikidest reisil oldud öödest 17%, telgis 12% ja oma suvilas või maakodus 8%.
- 2009.a. suvel olid Eestis reiseides populaarseimateks sihtkohtadeks **Tallinn, Tartu, Saaremaa, Ida-Virumaa, Pärnu ja Võrumaa**. Tallinn, mida 2009.a. külastati 15% ööbimisega sisereiseidest, on olnud juba aastaid esikohal, aga Tartu (10%) tõusis teiseks 2008.a. viiendalt kohalt.
- Ülekaalukalt kõige levinumaks tegevuseks Eesti-sisestel reiseidel oli sarnaselt varasematele aastatele **sugulaste või tuttavate külastamine** – sugulasi või tuttavaid külastati 62% ööbimisega reiseidest. Tähtsusest järgmisteks tegevusteks olid **rannas puhkamine** (31%) ning **perekondlikud ja muud isikliku eluga seotud üritused** (23%).
- Suvisel vaba aja reisil käinud vastajatel paluti hinnata, kuivõrd nad on nõus erinevate Eestis reisimise kohta käivate väidetega. Kõige enam oldi nõus sellega, et **Eestis on piisavalt looduslikke** (53% vastanuist oli täiesti nõus) ning **ajaloo või kultuuriga seotud vaatamisväärsusi, mida külastada** (46% oli täiesti nõus). Kõige madalamalt hindasid vastajad aga **hinna ja kvaliteedi suhet toitlustamises ning majutuses** – vaid kümnendik vastajaist oli täiesti nõus väitega, et hinna ja kvaliteedi suhe on hea.

UURINGU TAUST

Ajavahemikul 1.-14. sept. 2009 viis sotsiaal- ja turu-uuringute firma Saar Poll läbi küsitluse 2009. aasta suvise siseturismi kohta. Uuringu eesmärgiks oli saada ülevaade 2009. aasta suve jooksul ette võetud ühe- ja mitmepäevastest vaba aja reisidest ning elanike üldistest hinnangutest Eestis reisimise kohta.

Uuringus olid suvised vaba aja reisid määratletud järgmiselt: juuni algusest augusti lõpuni Eestis isiklikul eesmärgil tehtud reisid, mille käigus vastaja sõitis väljapoole maakonda, kus ta alaliselt elab või töötab. Oma suvilasse või vanematekoju sõitmine läks arvesse tingimusel, et seda tehakse harvemini kui kord nädalas (s.t. tegemist pole regulaarse reisimisega oma igapäevases elukeskkonnas). Seega tuleb tulemusi vaadeldes pidada meeles, et tegemist ei ole mitte kõikide suve jooksul tehtud reisidega, vaid ainult nendega, mis vastavad eelpool nimetatud tingimustele.

Uuringu tulemuste tõlgendamisel tuleb võtta arvesse hetkesituatsiooni riigis ja selle võimalikke mõjusid inimeste reisimisharjumustele. 2009.a. suvel oli üheks reisimist mõjutavaks teguriks kindlasti majanduslik olukord. Kuna võrreldes eelnevate aastatega töötuse määr oluliselt tõusis (Statistikaameti andmetel 2009.a. II kv 13,5%, 2008.a. II kv 4%), siis mõjutab see perekondade rahalist olukorda ja selle kaudu ka reisimisvõimalusi. Kuna töötuse määr on kasvanud erinevates elanikegruppides erineval määral, võib mõnes elanikerühmas olla tulemuseks reisimisalaste näitajate keskmisest suurem muutumine võrreldes varasemate aastatega. Üheks huvipakkuvaks grupiks on siinkohal noored – Statistikaameti andmetel on Eesti tööturul majandussurutise tõttu kõige enam kannatanud 15-24-aastased, kelle töötus kasvas 2009.a. I kvartalis 2008.a. sama perioodiga võrreldes üle 3 korra (24,5 %-ni).

Kuigi varasemate aastate sisereiside uuringud on näidanud, et väga suur osa reisidest võetakse ette sugulaste või tuttavate külastamiseks, siis mõnevõrra mõjutab reisimisnäitajaid kindlasti ka see, millised kultuuri- või meelelahutusüritused suve jooksul aset leiavad (2009.a. suvel näiteks üldlaulu- ja tantsupidu).

UURINGU PÕHITULEMUSED

Tabel 1. Reisinute ja reiside arv, juuni-august 2002-2009

		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Elanikud, kes tegid vaba aja reise*	% elanikkonnast	55%	53%	64%	66%	65%	72%	75%	71%
	Elanike arv (tuh.)	576	550	669	695	679	755	780	742
Elanikud, kes tegid ühepäevaseid reise kultuuri- või meelelahutusürituste külastamiseks **	% elanikkonnast	35%	35%	46%	51%	44%	51%	52%	48%
	Elanike arv (tuh.)	361	370	479	531	459	535	542	503
Ühepäevaste kultuuri- või meelelahutusürituste külastamiseks Eestis tehtud reiside arv kokku kolmel suvekuul (tuhandetes)		1061	1039	1320	1593	1215	1742	1372	1433
Keskmine 1-päevaste reiside arv kultuuri- või meelelahutus-ürituste külastamiseks ***		2,9	2,78	2,75	2,99	2,74	3,24	2,52	2,85
Elanikud, kes tegid ööbimisega vaba aja reise	% elanikkonnast	47%	46%	55%	55%	55%	61%	65%	64%
	Elanike arv (tuh.)	492	478	572	575	578	642	682	663
Ööbimisega vaba aja reise kokku Eestis kolmel suvekuul (tuhandetes)		1615	1497	1528	1780	1812	1973	1828	1943
Keskmine ööbimisega vaba aja reiside arv seda liiki reisidel käinud inimeste kohta		3,23	3,08	2,67	3,09	3,14	3,07	2,68	2,93

* tegid juunist augustini tööga mitteseotud Eesti-sisese reisi väljapoole maakonda, kus nad alaliselt elavad või töötavad; arvesse on võetud ka sõidud oma suvilasse või vanematekoju, kui need toimusid harvem kui kord nädalas

** tegid juunist augustini vähemalt ühe ilma ööbimiseta reisi kultuuri- või meelelahutusürituse külastamiseks väljapoole maakonda, kus nad alaliselt elavad või töötavad

*** mitu reisi kultuuri- või meelelahutusürituse külastamiseks tegi üks sellistel reisidel käinud inimene keskmiselt

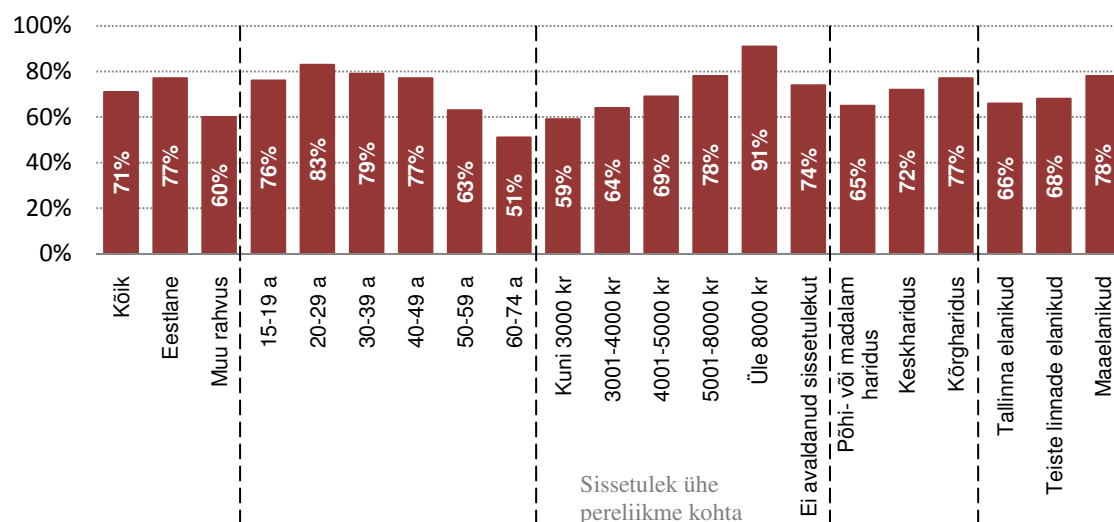

1. VABA AJA REISID ÜLDISELT

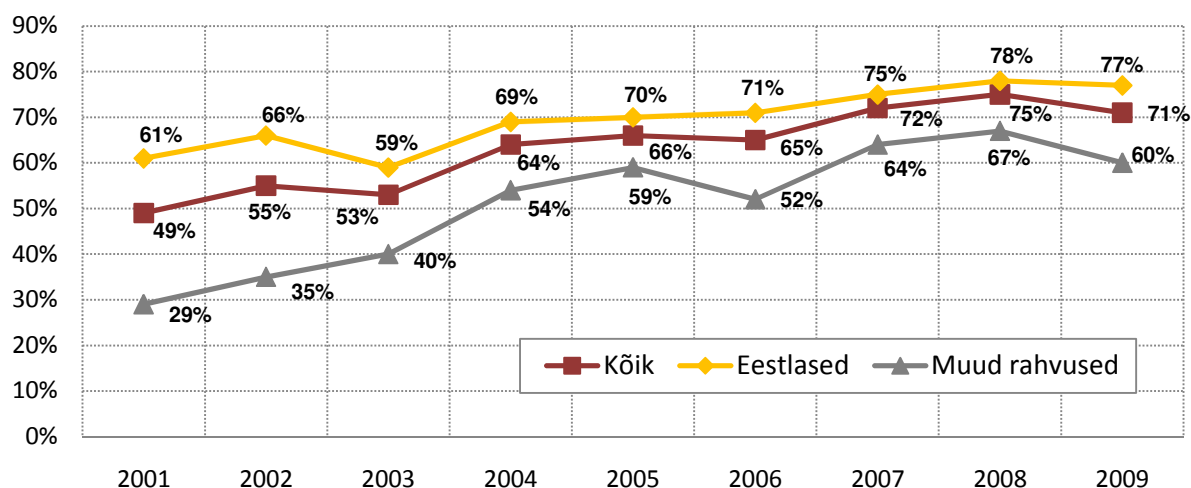
2009. aasta suvel käis vähemalt ühel vaba aja reisil 71% Eesti 15-74-aastastest elanikest, s.t 742 000 Eesti elanikku (Tabel 1). Suve jooksul käis reisimas 77% eestlastest ja 60% mitte-eestlastest, mis näitab, et võrreldes 2008. aastaga oli eestlaste reisimistase jäänud enam-vähem samaks, mitte-eestlaste seas oli aga reisijate osakaal vähenenud (2008. aastal oli see 67%) (Joonis 2). Kui veel 2008.a. olid kõige aktiivsemad reisijad 15-29-aastased noored, siis 2009.a. oli reisijate osatähtsus kõrgeim 20-39-aastaste seas (Joonis 1). Vanusegruppide lõikes oligi reisimas käinute osatähtsus vähenenud kõige rohkem 15-19 aastaste seas, aga ka 50-74 aastaste seas. Reisimine oli varasemast tugevamalt seotud pere sissetulekutega – mida kõrgem on sissetulek ühe pereliikme kohta, seda suurema tõenäosusega on inimene suve jooksul Eestis reisinud. Keskmisest rohkem oli reisil käinud ka kõrgema haridusega ja maapiirkonnas elavate inimeste seas.

Oluliseks muutuseks 2008.aastaga võrreldes oli Tallinna elanike tunduvalt vähenenud reisimisaktiivsus: 2008.a. käis neist sisereisil 78%, 2009.a. aga vaid 66% - kusjuures nende hulgas vähenes nii üheks päevaks kultuuriüritustele (47%-lt 38%-le) kui ka mitmepäevastele reisidele (74%-lt 61%-le) sõitnute osatähtsus. Samas maapiirkondade ja muude linnade elanike reisimisaktiivsus ei muutunud 2008.aastaga võrreldes peaaegu üldse. Üheks põhjuseks võib olla majanduslik olukord. Kuigi kõigi piirkondade elanike seas oli kasvanud nende osatähtsus, kes ei käinud sisereisil rahapuuduse tõttu, oli selliste inimeste osakaal tallinlaste seas kasvanud isegi mõnevõrra rohkem kui muude piirkondade elanike seas. Väiksemat reisimisaktiivsust võib seletada ka sellega, et kuna Tallinnas on rohkem mitmekülgseid ajaveetmisvõimalusi, on tallinlastel kergem majanduslike võimaluste halvenedes asendada sisereisid erinevate ajaveetmisvõimalustega kodulinna.

Joonis 1. 2009. aasta suvel Eestis vaba aja reisil käinud elanike osatähtsus (% kogu vastavast elanikegrupist)

Joonis 2. Suvel Eestis vaba aja reisiril käinud elanike osatähtsus 2001-2009; rahvuse lõikes (% kogu vastavast elanikegrupist)

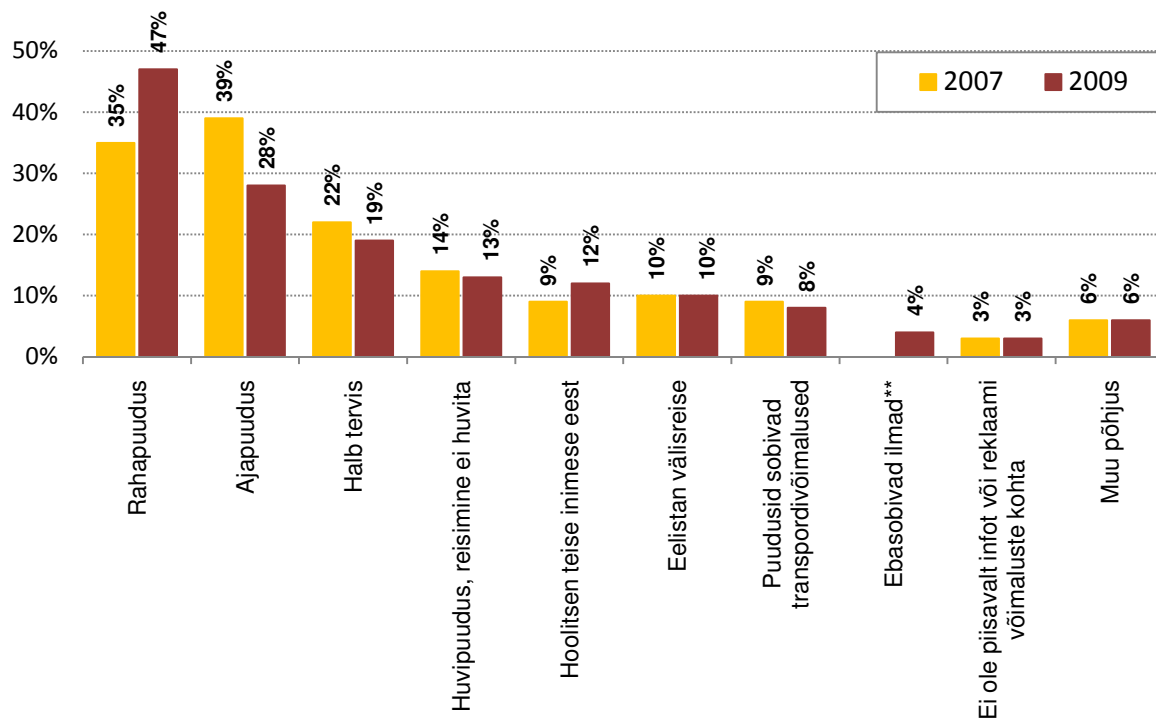
1.1. Mittereisimise põhjused

2009. aasta suve jooksul ei käinud ühelgi vaba aja reisiril 29% elanikest. Kõige sagedasemaks mittereisimise põhjuseks oli **rahapuudus** – peaaegu pooled (47%) reisiril mitte käinud vastajaist nimetasid ühe põhjusena rahapuudust (Joonis 3). Olulisteks põhjusteks, miks Eestis käesoleval suvel ei reisiritud, olid ka **ajapuudus** (28%) ja **halb tervis** (19%). Võrreldes 2007. aasta tulemustega on suurimaks erinevuseks rahapuuduse suurenenud ja ajapuuduse vähenenud olulisus.

Rahvusgruppide võrdluses ilmnes, et eestlaste jaoks olid keskmisest sagedamini Eestis reisirimist pärssivateks teguriteks ajapuudus ja sobivate transpordivõimaluste puudumine, mitte-eestlastel aga rahapuudus ja välisreiside eelistamine (Joonis 4). Naised tõid meestest enam põhjuseks rahapuudust või vajadust mõne teise inimese eest hoolitseda, meestel aga oli naistest sagedamini põhjuseks huvipuudus või välisreiside eelistamine (Joonis 5). Vanusegruppide lõikes ilmnes, et 15-19-aastaste noorte jaoks oli vanemate vastajatega võrreldes suuremaks takistuseks sobivate transpordivõimaluste puudumine (Tabel 3). Kahekümnendates eluaastates inimesed eelistasid keskmisest sagedamini Eestis reisirimise asemel välisreise. 20-40-aastaste seas oli keskmisest rohkem neid, kes peavad teiste inimeste eest hoolitsema. Suurim rahapuuduse tõttu reisirile minemata jätjate osakaal (61%) oli 30-39-aastaste elanike seas. Vanemate inimeste jaoks muutus oluliseks takistuseks halb tervis ja vanemaks saades vähenes ka huvi reisirimise vastu. Madalama sissetulekuga inimestele oli ülekaalukalt olulisim põhjus rahapuudus, kõrgema sissetulekuga inimestele aga ajapuudus (Tabel 2).

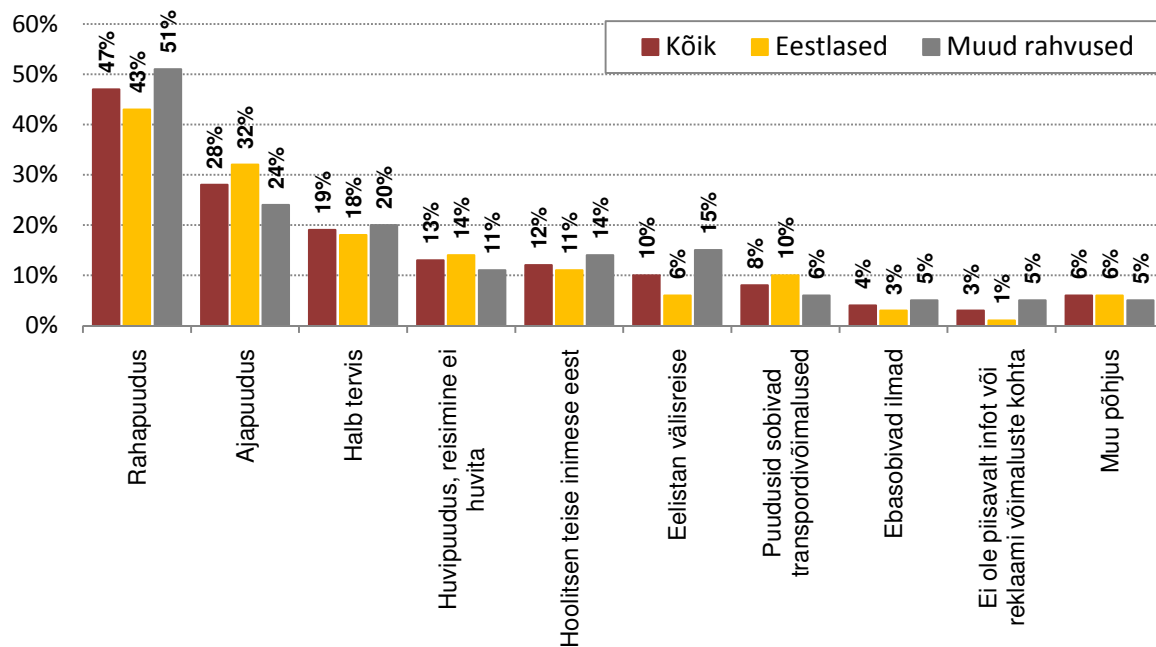
Joonis 3. Sisereisil mitte käimise põhjused 2007. ja 2009. aastal (% kõikidest mittereisinuist)*

* üks vastaja võis märkida mitu põhjust

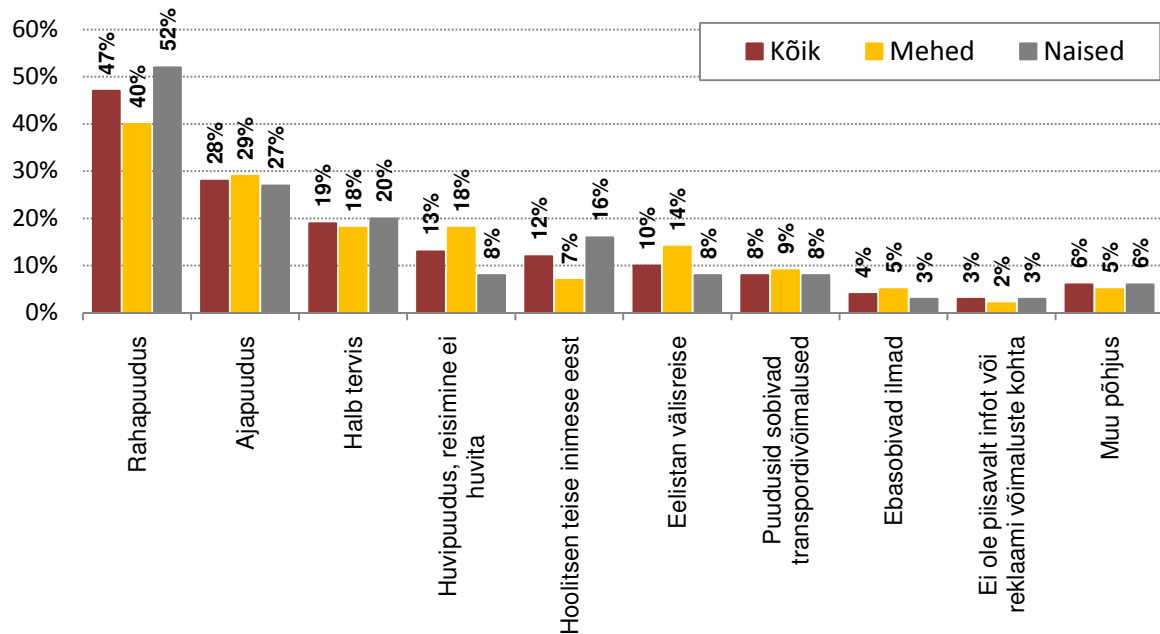
** 2007. aastal sellist vastusevarianti ei olnud

Joonis 4. Sisereisil mitte käimise põhjused; rahvuse lõikes (% kõikidest mittereisinuist)*

* üks vastaja võis märkida mitu põhjust

Joonis 5. Sisereisil mitte käimise põhjused; soo lõikes (% kõikidest mittereisinuist)*

* üks vastaja võis märkida mitu põhjust

Tabel 2. Sisereisil mitte käimise põhjused; vanuse ja sissetuleku lõikes (% kõikidest mittereisinuist)

	Kõik	15-19 a	20-29 a	30-39 a	40-49 a	50-59 a	60-74 a
Rahapuudus	47%	40%	48%	61%	54%	45%	40%
Ajapuudus	28%	24%	33%	38%	30%	36%	16%
Halb tervis	19%	0%	0%	2%	12%	15%	44%
Huvipuudus, reisimine ei huvita	13%	4%	11%	6%	8%	15%	19%
Hõivatud kellegi eest hoolitsemisega	12%	6%	25%	23%	8%	10%	8%
Eelistan välisreise	10%	12%	21%	12%	13%	11%	4%
Puudusid sobivad transpordivõimalused	8%	17%	8%	4%	2%	8%	10%
Ebasobivad ilmad	4%	5%	0%	4%	4%	7%	3%
Pole piisavalt infot võimaluste kohta	3%	0%	0%	6%	4%	4%	2%
Muu põhjus	6%	14%	6%	6%	4%	4%	5%

	Kõik	Kuni 3000 kr	3001 – 4000 kr	4001 – 5000 kr	5001 – 8000 kr	Keeldus avaldamast
Rahapuuduse tõttu	47%	70%	49%	43%	17%	42%
Ajapuuduse tõttu	28%	29%	22%	20%	50%	26%
Halva tervise tõttu	19%	9%	32%	40%	16%	7%
Reisimine ei huvita mind	13%	12%	6%	20%	13%	12%
Hõivatud kellegi eest hoolitsemisega	12%	19%	12%	12%	22%	3%
Eelistan välisreise	10%	4%	5%	5%	15%	18%
Puudusid sobivad transpordivõimalused	8%	9%	13%	5%	8%	7%
Ebasobivad ilmad	4%	4%	3%	5%	5%	4%
Pole piisavalt infot reisivõimaluste kohta	3%	1%	5%	0%	5%	4%
Muu põhjus	6%	2%	7%	1%	3%	12%

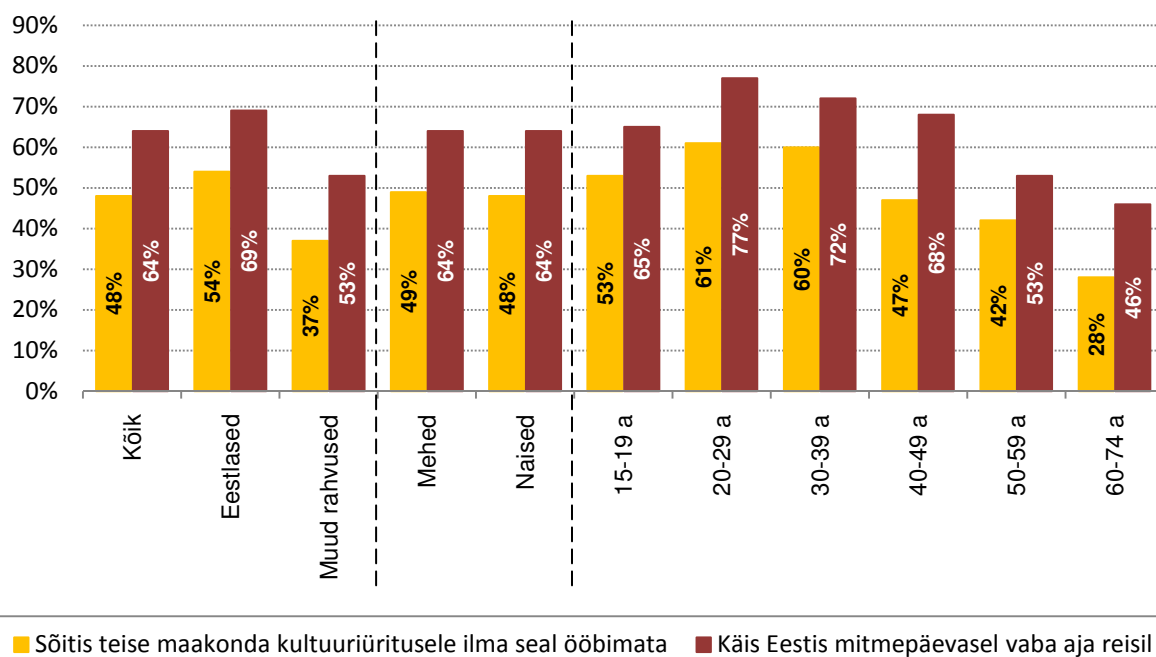

2. ÜHEPÄEVASED REISID KULTUURI- JA MEELELAHUTUSÜRITUSTELE

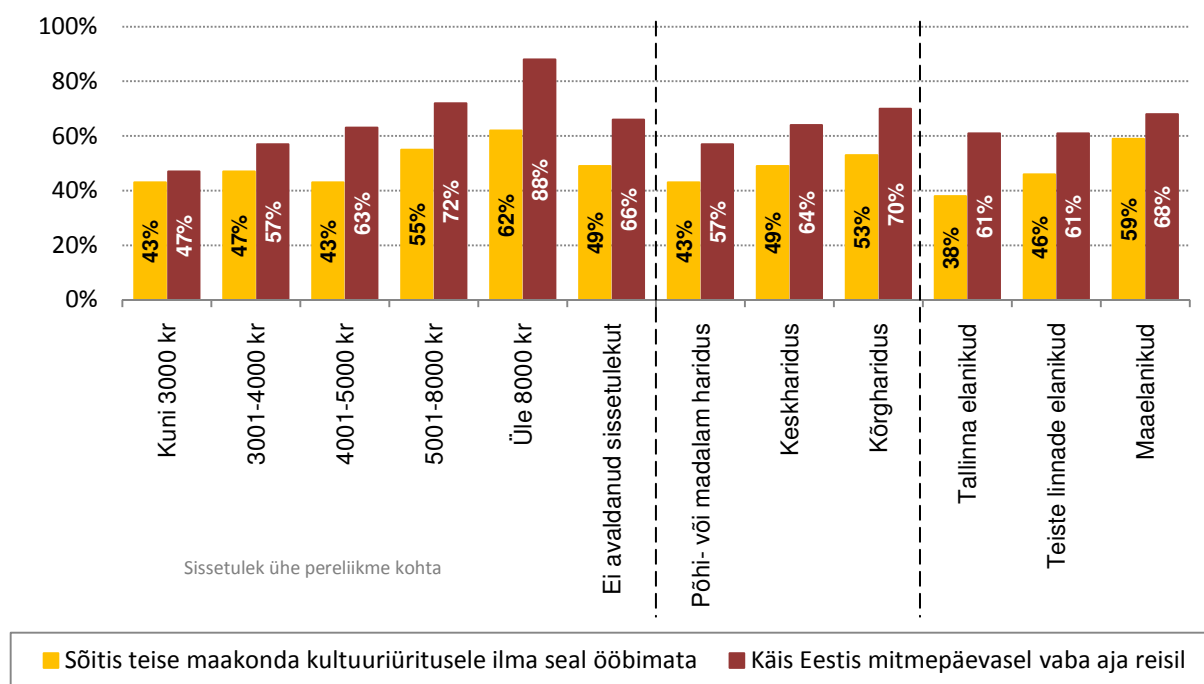
2009.a. suvel tegi ühepäevaseid väljasõite kultuuri- või meelelahutusürituse külastamise eesmärgil **48% Eesti elanikest, s.t ligikaudu 503 000 elanikku** (Tabel 2). Võrreldes 2008. aastaga, mil antud näitaja oli 52%, on taolisi ööbimiseta väljasõite teinud elanike osatähtsus veidi vähenenud. Üheks päevaks kultuuri- või meelelahutusüritusele sõitnud oli keskmisest rohkem eestlaste, 20-39-aastaste, kõrgema sissetulekuga, kõrgema haridustasemega ja maal elavate inimeste seas (Joonis 6-7). Vanuselised eripärad on võrreldes eelnevate aastatega muutunud – nimelt ei olnud kõige noorema vanusegrupi esindajad enam kõige aktiivsemad ühepäevastel väljasõitudel käijad. Taolise muutuse üheks põhjuseks võivad olla noorte vähenenud võimalused õppimise kõrvalt või kooli lõpetamisel tööd leida ja seetõttu vähenenud ressursid.

Kui kultuuriüritustele sõitnute osatähtsus elanikkonnast langes eelmise aastaga võrreldes, siis **reiside arv ühe reisinu kohta tõusis** – 2008.a. tegi iga kultuuri- või meelelahutusüritusele sõitnud inimene keskmiselt 2,52 taolist reisi, 2009.a. aga 2,85 reisi (Tabel 2). Üheks 2009.a. kultuurireiside arvu mõjutavaks teguriks oli kindlasti laulu- ja tantsupidu juulis. Kuna reisil käijad olid sel suvel aktiivsemad ja tegid rohkem väljasõite, suurenes veidi ühepäevaste kultuuri- või meelelahutusürituste külastamiseks ette võetud reiside koguarv – kui 2008. aasta suvel tehti 1,37 miljonit taolist reisi, siis 2009.a. suvel 1,43 miljonit.

Joonis 6. 2009. aasta suvel Eestis vaba aja reisil käinud elanike osatähtsus; rahvuse, soo ja vanuse lõikes (% kogu vastavast elanikegrupist)

Joonis 7. 2009. aasta suvel Eestis vaba aja reisil käinud elanike osatähtsus; sisetuleku, hariduse ja elukoha lõikes (% kogu vastavast elanikegrupist)

2.1. Külastatud kultuuri- või meelelahutusürituste liigid

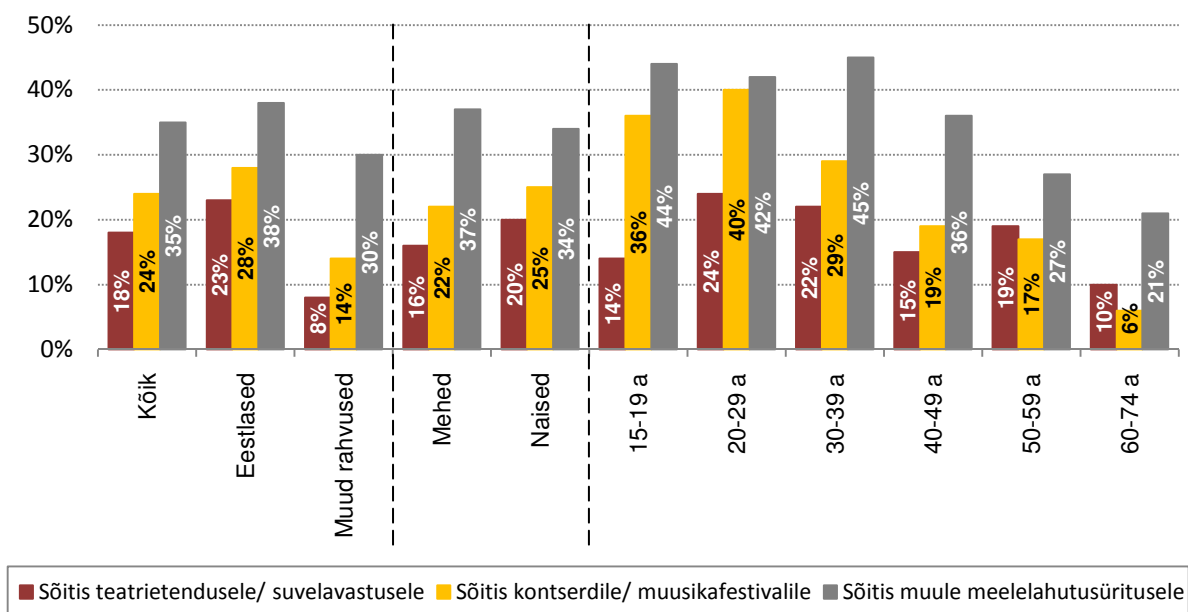
Sarnaselt 2008. aastale küsiti vastajailt ka sel korral, millist liiki kultuuri- või meelelahutusüritusel nad käisid. Eesti elanikest 18% on suvel teinud vähemalt ühe väljasõidu mõnele **teatrietendusele või suvelavastusele**, 24% mõnele **kontserdile või muusikafestivalile** ning 35% mõnele **muule meelelahutusüritusele** (Joonis 8). Võrreldes 2008. aastaga ei ole olulisi muutuseid toimunud – 2008.a. sõitis teatrietendusele 17%, kontserdile või muusikafestivalile 27% ja mõnele muule meelelahutusüritusele 37% elanikest.

Eestlased külastasid igat liiki meelelahutusüritusi muude rahvuste esindajatest rohkem, eriti suured olid need erinevused teatrietenduste ja kontsertide osas. Soolised erinevused olid oluliselt väiksemad, aga tundub, et naised eelistavad siiski meestest mõnevõrra enam teatris ja kontsertidel käia. Teatrietendustele sõitjate osakaal oli kõige kõrgem 20-39-aastaste elanike seas, kontsertide ja muusikafestivalide külastajaid oli kõige enam 15-30-aastaste seas ning muude meelelahutusürituste külastajaid oli võrdselt kõigis kolmes nooremas vanuserühmas. Kui üldiselt olid teatrietendused kolmest meelelahutusürituste liigist kõige vähem külastatavad, siis üle 50-aastaste inimeste seas oli teatrikülastajaid rohkem kui kontsertidel/muusikafestivalidel käijaid.

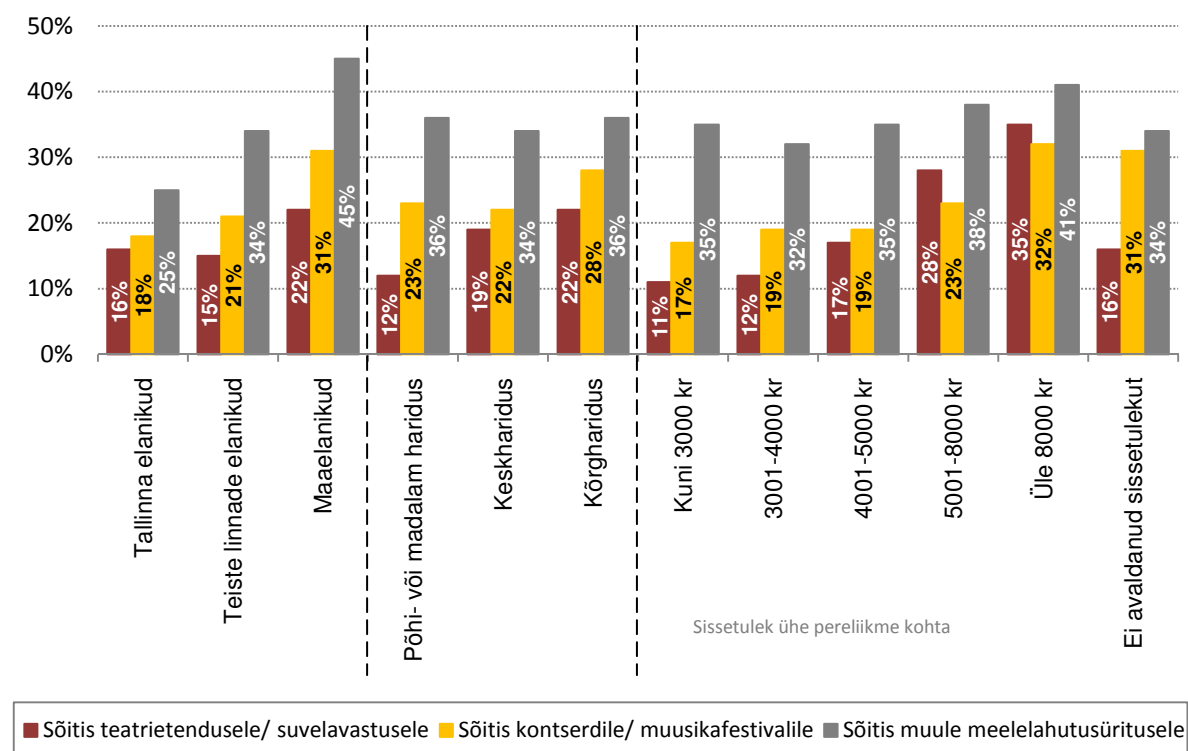
Kõrgema sissetulekuga inimeste hulgas oli rohkem meelelahutusüritustele sõitjaid kui madalama sissetulekuga elanike seas (Joonis 9). Võrreldes madalama haridusega inimestega oli kõrgharidusega elanike seas rohkem teatrisse ja kontsertidele sõitjaid, muude meelelahutusürituste osas aga erinevusi ei esinenud. Sõltumata meelelahutusürituste liigist oli maapiirkondade elanike seas rohkem selliste üritustele sõitjaid kui linnainimeste hulgas, mis eeldatavasti on tingitud sellest, et linnaelanikel on kodu lähedal rohkem võimalusi ürituste külastamiseks ja seetõttu pole neil vajadust mujale sõitmiseks.

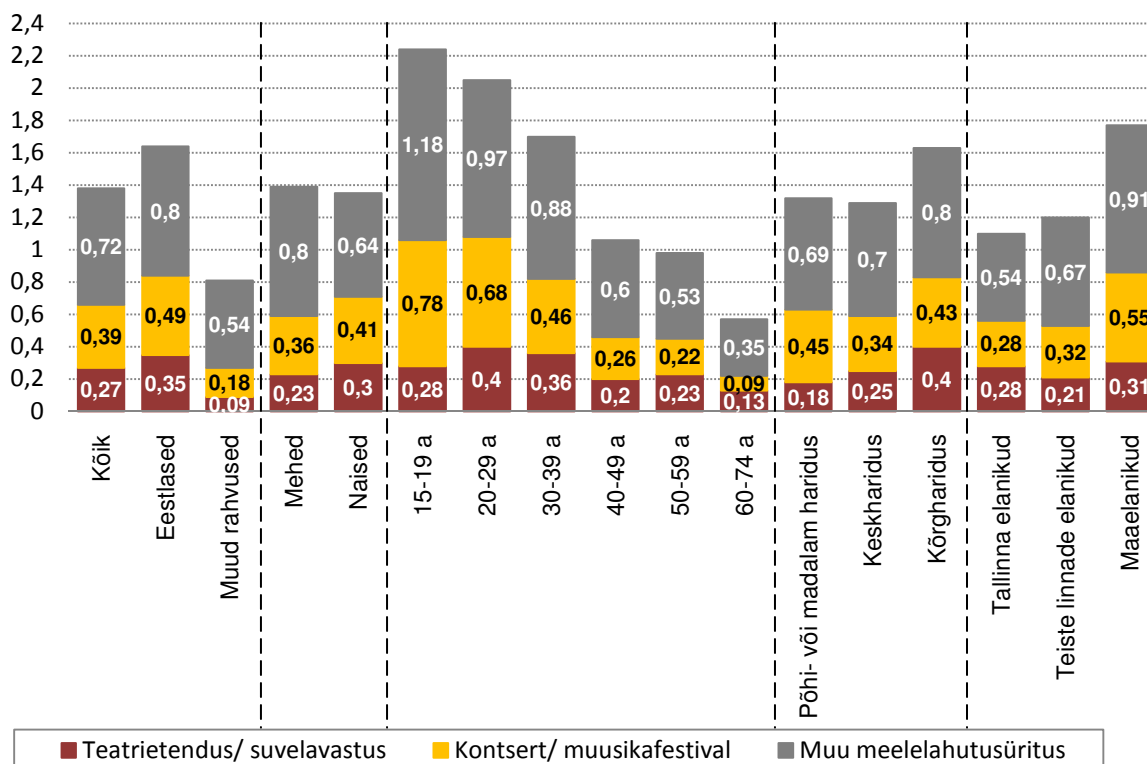
Joonis 8. Suvekuudel teise maakonda ühepäevasele kultuuri- või meelelahutusüritusele sõitnute osatähtsus (% kogu vastavast elanikegrupist)

Joonis 9. Suvekuudel teise maakonda ühepäevasele kultuuri- või meelelahutusüritusele sõitnute osatähtsus (% kogu vastavast elanikegrupist)

Joonis 10. Suve jooksul teise maakonda kultuuri- või meelelahutusüritusele tehtud ühepäevaste väljasõitude keskmine arv ühe elaniku kohta

Keskmiselt tegi iga Eesti elanik (k.a. need, kes käisid ja need, kes ei käinud sellistel väljasõitudel) **2009. aasta suvel kultuuri- või meelelahutusüritusele 1,4 ühepäevast väljasõitu** (Joonis 10). Siinkohal esines suur lõhe eestlaste ja mitte-eestlaste vahel – eestlased külastasid kaks korda rohkem üritusi kui muude rahvuste esindajad. Vanusegruppide lõikes olid erinevused veelgi suuremad – alla 30-aastased noored tegid keskmiselt kolm ja pool korda rohkem ühepäevaseid väljasõite kui 60-74-aastased inimesed (vastavalt 2,2 ja 0,6 reisi ühe sellesse vanusegruppi kuuluva inimese kohta). Keskmisest rohkem väljasõite ühe elaniku kohta tegid ka kõrgharidusega ja maapiirkonnas elavad inimesed.

3. ÖÖBIMISEGA VABA AJA REISID

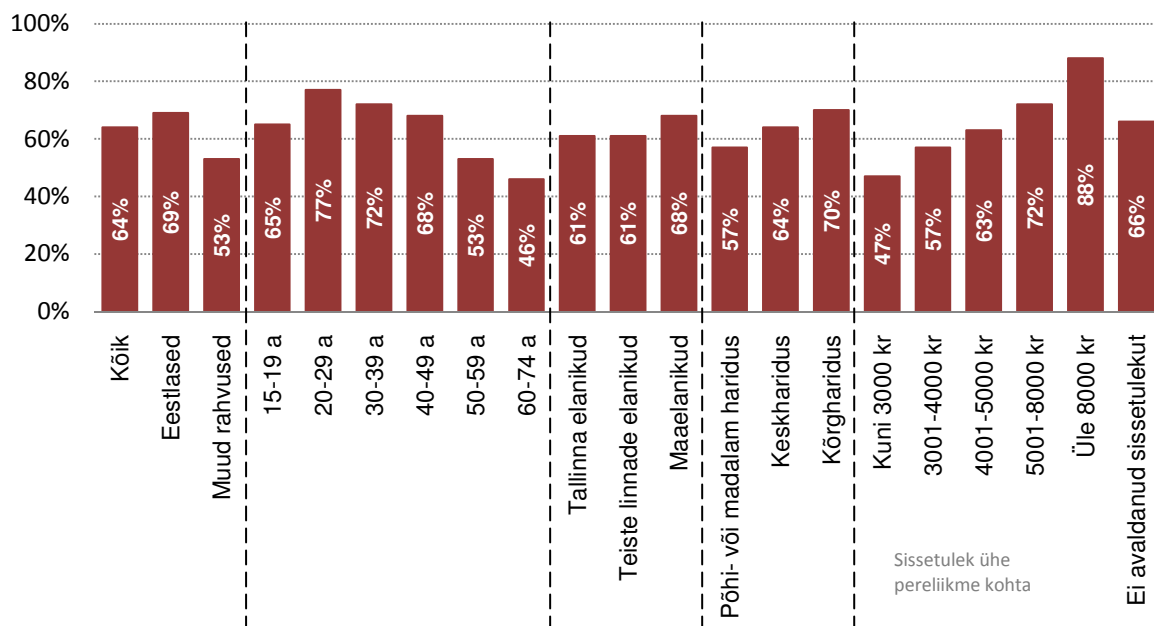
3.1. Reisinute osatähtsus Eesti elanikkonnast

2009. aasta suvel käis Eestis tööga mitte-seotud mitmepäevasel reisel 64% Eesti 15-74-aastastest elanikest ehk umbes 663 000 inimest (Tabel 2). Mitmepäevasel reisel käinute osatähtsus ei ole eelmise aastaga võrreldes sisuliselt muutunud (2008. aastal käis mitmepäevasel reisel 65% elanikest). Sarnaselt ühepäevaste kultuuri- ja meelelahutusreisidega (Joonis 6-7) on ka ööbimisega reisel käinuid rohkem eestlaste, nooremate, maal elavate, kõrgema haridusega ja kõrgema sissetulekuga inimeste seas (Joonis 11). Võrreldes 2008.a. tulemustega on toimunud üks muudatus – 2008. aastal olid tallinlased aktiivsemad reisijad kui ülejäänud Eesti elanikud, 2009.a. oli rohkem reisijaid aga maaelanike seas. Taoline erinevus on ennekõike tingitud tallinlaste vähesemast reisimisest (2008.a. käis neist mitmepäevasel reisel 74%, 2009.a. aga ainult 61%). Samas maaelanike seas reisinute arv veidi suurenes (64%-lt 68%-le). Reisel käinute

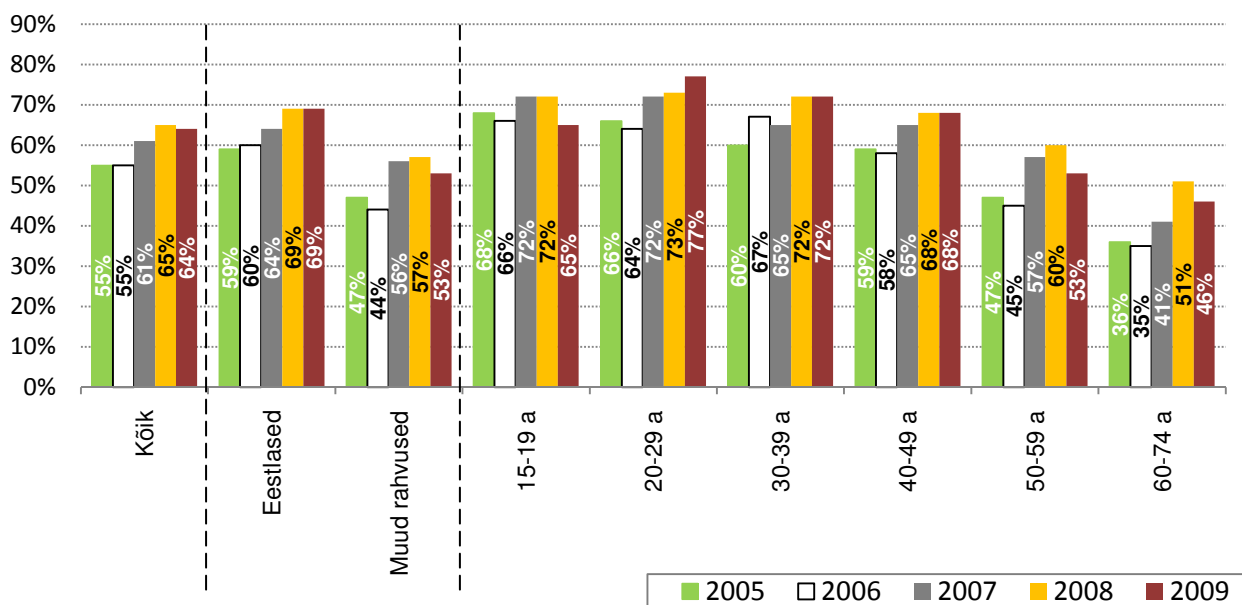

osatahtsus on vähenenud ka 15-19- ja üle 50-aastaste seas, ainult 20-29-aastaste reisimisaktiivsus on suurenenud (Joonis 12).

Joonis 11. 2009. a suve jooksul mitmepäevastel sisereisidel käinute osatahtsus (% kogu vastavast elanikegrupist)

Joonis 12. 2005.-2009. aasta suvel Eestis mitmepäevasel vaba aja reisil käinute osatahtsus; rahvuse ja vanuse lõikes (% kogu vastavast elanikegrupist)

3.2. Mitmepäevaste vaba aja reise arv ühe reisinu kohta

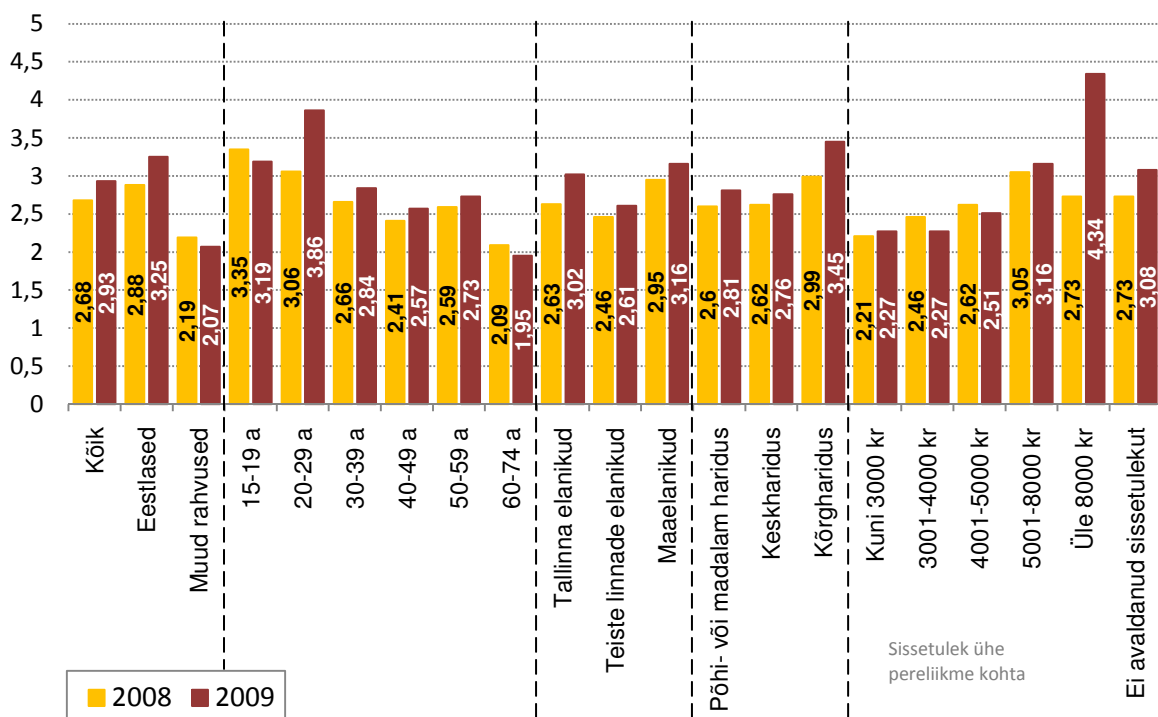
Kui ööbimisega reise teinute osatähtsus oli enam-vähem 2008. aastaga samal tasemel (2009.a. 64% elanikest), siis **reise arv iga sisereise teinud inimese kohta 2008.a. suurenes** (Joonis 13). 2008.a. tegi iga mitmepäevasel reisil käinud inimene keskmiselt 2,68 reisi, 2009.a. aga 2,93 reisi. Reisijate suurema aktiivsuse tõttu on **võrreldes eelmise aastaga suurenenud ka reise koguarv** – 2008. aastal tehti Eestis kokku 1,83 miljonit ööbimisega reisi, 2009.a. aga 1,94 miljonit (Tabel 2). Võrreldes 2007. aastaga, mil üks reisija käis keskmiselt 3,07 reisil ja kokku tehti 1,97 miljonit reisi, on 2009.a. näitajad madalamad.

Eestlaste reisimisaktiivsus on suurem kui mitte-eestlastel, lisaks suuremale reisijate osakaalule käivad eestlastest reisijad ka sagedamini reisil. Eestlased tegid suvel keskmiselt 3,25 reisi ühe reisinu kohta, mitte-eestlased aga ainult veidi üle kahe reisi. Kuna võrreldes 2008. aastaga on reise arv ühe reisil käinu kohta eestlastel suurenenud ja mitte-eestlastel vähenenud, siis on erinevus varasemast veelgi suurem.

Vanusegruppide lõikes on **aktiivseimad reisijad 20-29-a. elanikud** – iga reisimas käinu tegi keskmiselt 3,86 mitmepäevast reisi. 20-29-aastased käisid 2009.a. eelneva aastaga võrreldes oluliselt sagedamini reisimas ja seetõttu möödunud 15-19-aastastest noortest, kes 2008. aastal olid kõige sagedasemad reisil käijad.

Kõrgema sissetulekuga reisijad külastasid Eestimaa erinevaid paiku sagedamini kui madala sissetulekuga inimesed. Enim eristusid teistest just reisijad, kelle sissetulek ühe leibkonnaliikme kohta on üle 8000 krooni, tehes suve jooksul 4,34 reisi ühe reisinu kohta. Sarnaselt 2008. aastale oli reisimisaktiivsus keskmisest kõrgem ka maaelanike ja kõrgharidusega inimeste seas.

Joonis 13. Mitmepäevaste sisereise arv ühe reisinu kohta 2008. ja 2009. a suve jooksul

3.3. Mitmepäevaste vaba aja reise jaotus kuude lõikes

Mitmepäevaste reise jagunemine suvekuude lõikes on püsinud aastate jooksul küllaltki stabiilsena (Tabel 3). Sarnaselt varasematele aastatele oli populaarseim kuu reisimiseks juuli (40%), järgnesid august (33%) ja juuni (27%).

Tabel 3. Ööbimisega vaba aja reise jagunemine suvekuude lõikes 2002-2009

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Juuni	26%	26%	27%	29%	28%	28%	27%	27%
Juuli	39%	39%	39%	38%	40%	39%	40%	40%
August	35%	35%	34%	33%	32%	33%	33%	33%
Kokku	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

3.4. Ööbimiste arv ja ööbimiskohad¹

Sisereiside kestus on olnud juba mitmeid aastaid enam-vähem sama pikk (keskmiselt 2,5-2,6 ööd) (Tabel 4). **Kõige levinumad olid ühe ööbimisega reised** (40%), kahel ööl viibiti kodust eemal 31% ja kolmel ööl 12% reisidest (Joonis 14). Kui eelnevalt ilmnas, et muust rahvusest inimesed reisivad vähem, siis samas kestavad nende reised tavaliselt kauem kui eestlastel (Joonis 15). Suurim erinevus tuleneb sellest, et eestlastel oli rohkem ühe ööbimisega reise kui muudel rahvustel (vastavalt 41% ja 35%). Noorimad (15-19 a) ja vanimad (60-74 a) elanikud tegid mõnevõrra pikema reise kui vahepealsete vanusegruppide esindajad, mis on arvatavasti põhjendatav nende väiksema hõivatusega tööturul. Elukoha lõikes ilmnas, et pikimaid suviseid sisereise tegid tallinlased (keskmiselt 3 ööd) ja lühimaid maaelanikud (keskmiselt 2 ööd), mis võib osaliselt tuleneda sellest, et Tallinna elanikud tegid ülejäänutega võrreldes rohkem reise suvilas/maakodus puhkamise või töötamise eesmärgil, maainimestel on aga selle alternatiiviks kodune aed ja majapidamine.

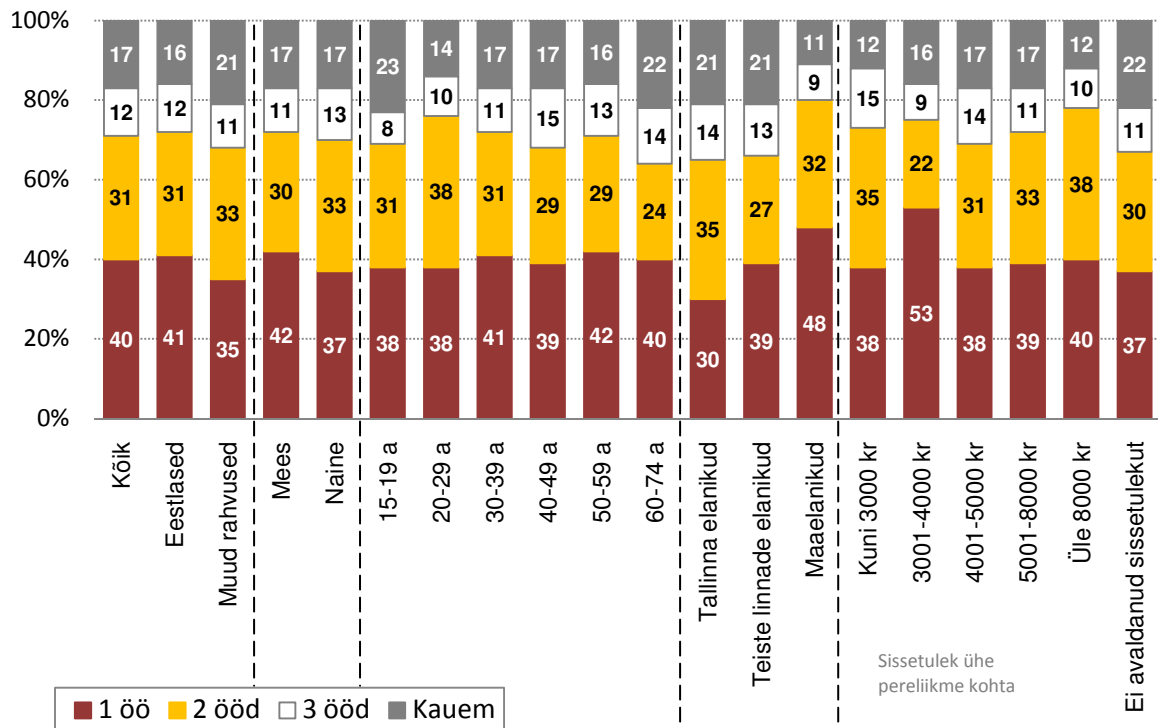
Tabel 4. Ööbimiste arv ja tasuliste majutuskohade kasutamine 2002-2009

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Keskmine ööbimiste arv ühel reisil	3,2	2,4	2,7	2,5	2,5	2,6	2,6	2,5
Tasuliste majutuskohade kasutamise osakaal (% kõikidest ööbimisega sisereisidest)	13%	12%	21%	19%	20%	16,5%	17,7%	17,8%

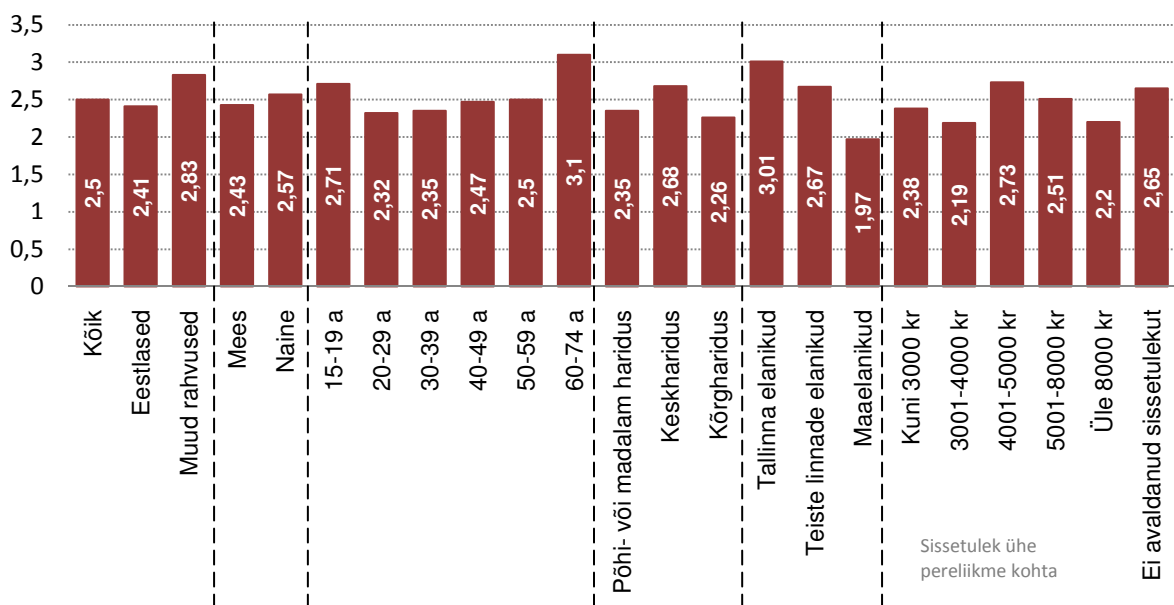
¹ Kui vastaja oli suve jooksul käinud rohkem kui kolmel mitmepäevasel sisereisil, küsiti ööbimisega sisereise iseloomustavaid küsimusi (aruandes teemad 3.4.-3.9.) ainult viimase kolme reisi kohta.

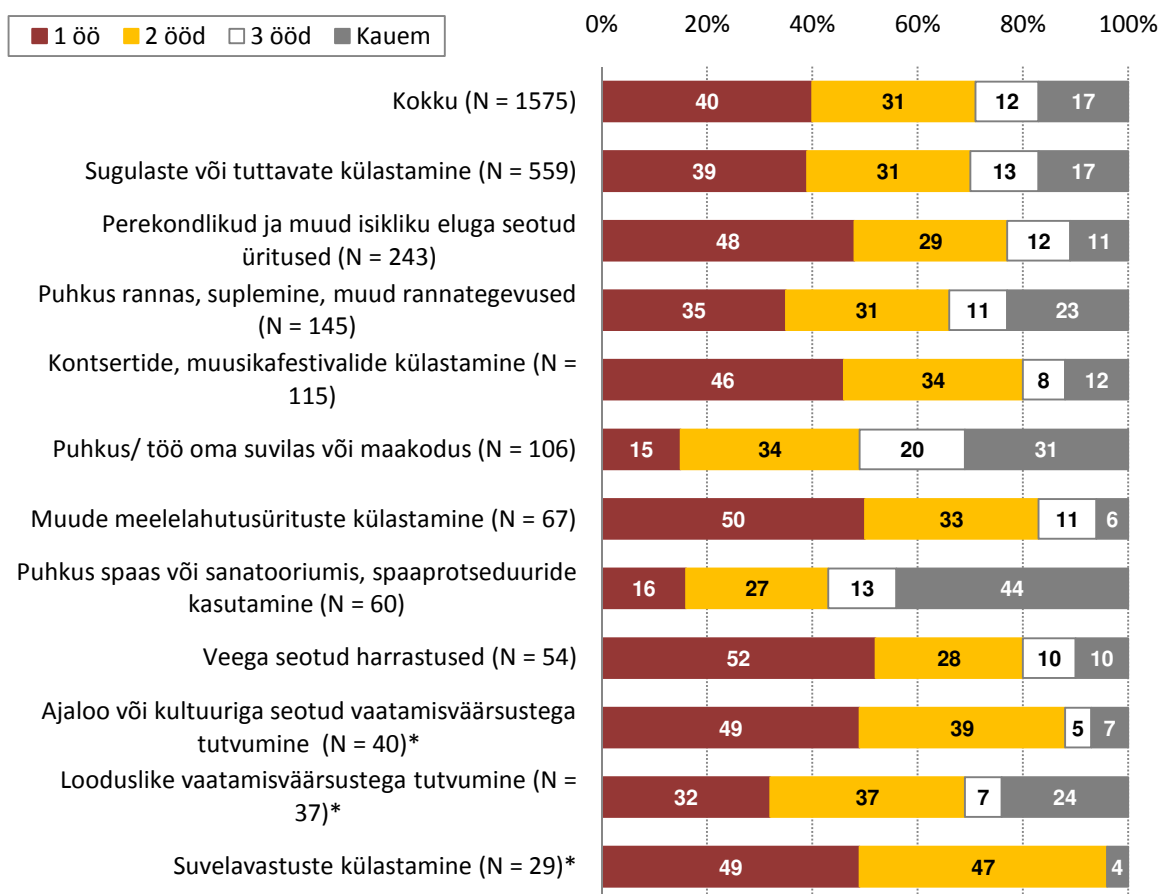
Joonis 14. Mitmepäevaste sisereiside jagunemine ööbimiste arvu lõikes (% kõikidest ööbimisega sisereisidest)

Joonis 15. Keskmine ööbimiste arv ühel reisir

Joonis 16. Ööbimiste arv reisi peamise eesmärgi lõikes (% kõikidest nimetatud eesmärgil tehtud reisidest; N = reiside arv)

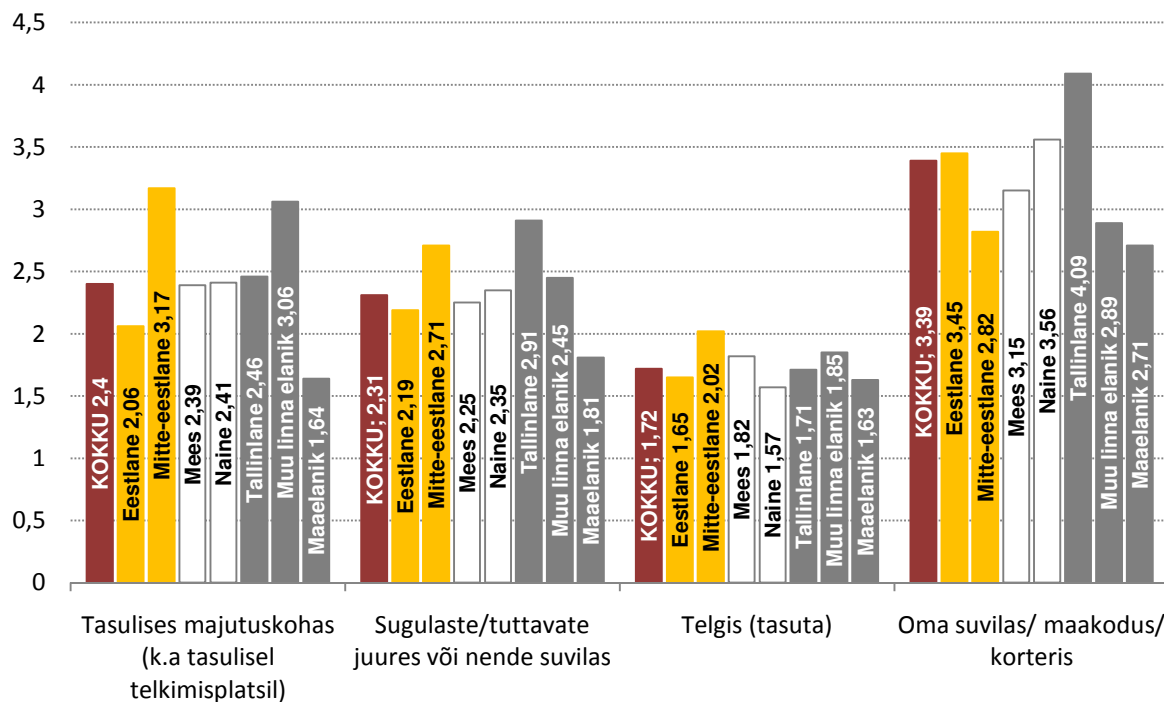
* vastajate väikese arvu tõttu tuleb arvestada võimaliku statistilise veaga

Üheks reisi kestust mõjutavaks teguriks on kindlasti reisi eesmärk. Pikimad olid reisid, mille käigus puhati spaas või sanatooriumis, käidi oma suvilas puhkamas/töötamas või veedeti aega rannas (rohkem kui kolmandikul neil eesmärkidel tehtud reisidest oli vähemalt 3 ööbimist) (Joonis 16). Lühimaid mitmepäevaseid reise aga võeti ette suvelavastuste külastamise, ajaloo või kultuuriga seotud vaatamisväärsustega tutvumise või muude meelelahutusürituste külastamise eesmärgil.

Reisi kestust lähtuvalt ööbimiskohast vaadeldes ilmneb, et kõige kauem ööbiti oma suvilas, maakodus või korteris (keskmiselt 3,4 ööd reisi kohta) (Joonis 17). Tasulises ööbimiskohas veedeti keskmiselt 2,4 ööd, sugulaste juures 2,3 ööd ja telgis 1,7 ööd. Tasulises ööbimiskohas viibisid keskmisest kauem mitte-eestlased ja muude linnade elanikud. Sugulaste või tuttavate pool ööbisid kõige pikemat aega mitte-eestlased ja tallinnased. Oma suvilas või maakodus aga veetsid keskmisest kauem aega Tallinnas elavad, naissoost ja eesti rahvusest elanikud.

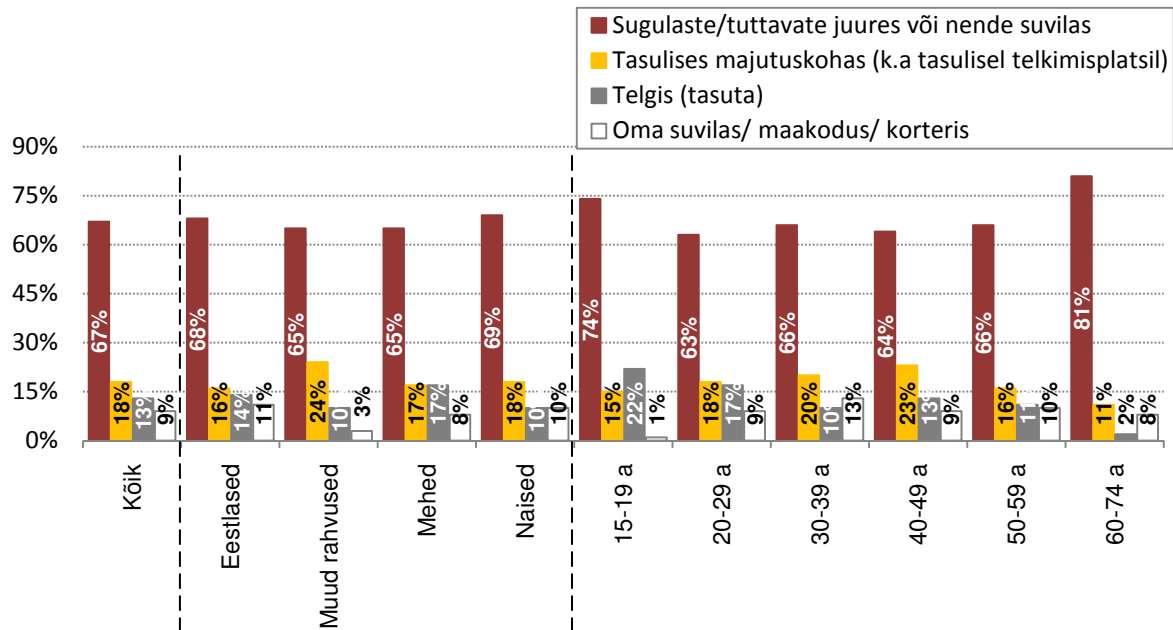
Joonis 17. Keskmise ööbimiste arv ööbimiskoha lõikes

Reisil olles ööbiti kahel kolmandikul juhtudest (67% kõikidest ööbimisega reisidest, 63% öödest) **sugulaste/tuttavate juures või nende suvilas** (Joonis 18-19). Kõikidest reisil oldud öödest 17% veedeti **tasulises majutuskohas**, 12% telgis ja 8% oma suvilas või maakodus. Tasulisi majutuskohi kasutasid kõige enam mitte-eestlased (23% öödest), 40-49-aastased (21% öödest), kõrgharidusega (21% öödest) ja üle 8000-kroonise sissetulekuga (22% öödest) inimesed. Eestlaste ja mitte-eestlaste vaheline erinevus on osaliselt tingitud sellest, et eestlaste seas on rohkem suvila või maakodu omanikke, kel on seetõttu olemas täiendav ööbimisvõimalus. Sugulaste pool ööbisid enim 60-74-aastased (79% öödest) ja põhi- või madalama haridusega inimesed (73% öödest). Telgis ööbimist on kõige sagedamini esinenud noortel (15-29 a) ja meessoost vastajatel. Oma suvila või maakodu puhul, mis oli kõige vähem levinud ööbimiskoht, hakkab silma, et seal veetsid eriti vähe öid mitte-eestlased, noored (15-19 a), maainimesed ja madala sissetulekuga elanikud. Suvila või maakodu vähene esindatus ööbimiskohana tuleneb muuhulgas ka sellest, et oma suvila või maakodu on ainult 43% mitmepäevastel sisereisidel käinud vastajaist ning ülejäänutel selline ööbimisvõimalus puudus. Lisaks võib suvila/maakodu asuda samas maakonnas, kus inimene elab, või külastatakse seda igal nädalalõpul ning seetõttu ei läinud kõik suvila külastused käesolevas uuringus vaba aja reisidena kirja.

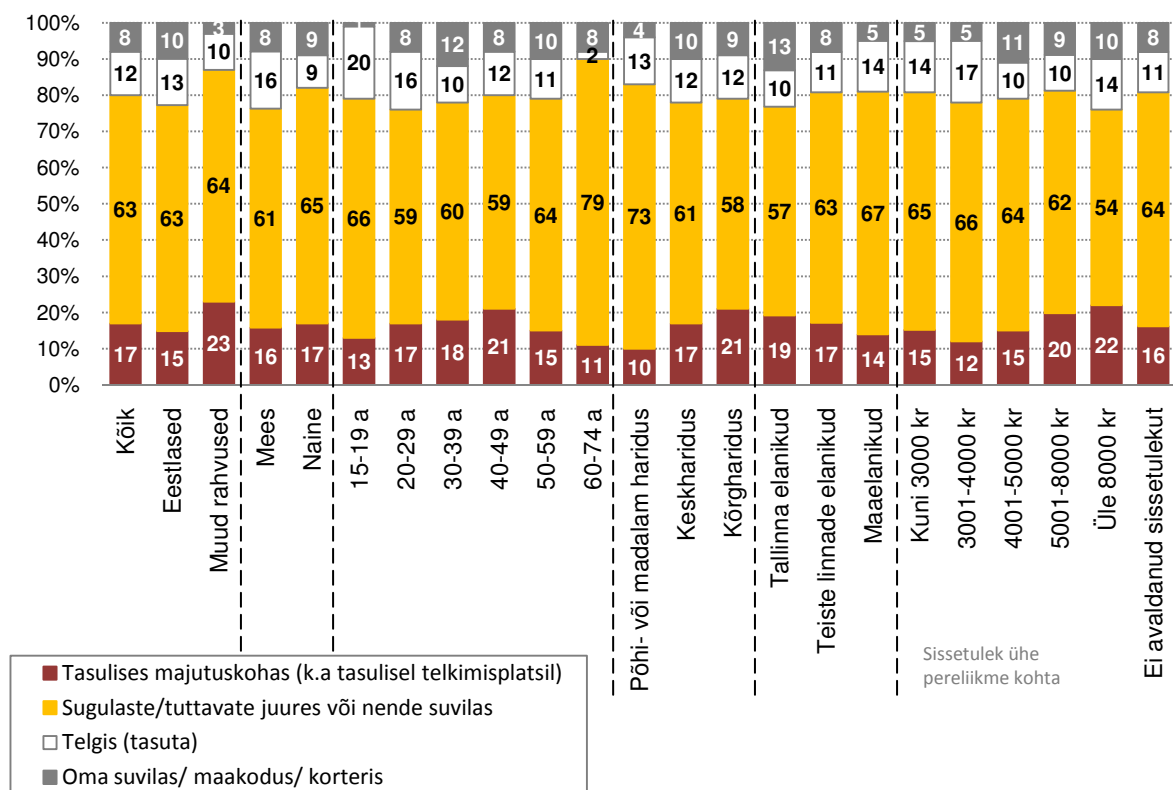

Joonis 18. Mitmepäevaste sisereiside jagunemine ööbimiskoha lõikes (% kõikidest ööbimisega sisereisidest)

* ühe reisi jooksul võis vastaja ööbida erinevates kohtades

Joonis 19. Ööbimiste jagunemine ööbimiskoha lõikes (% kõikidest ööbimistest)

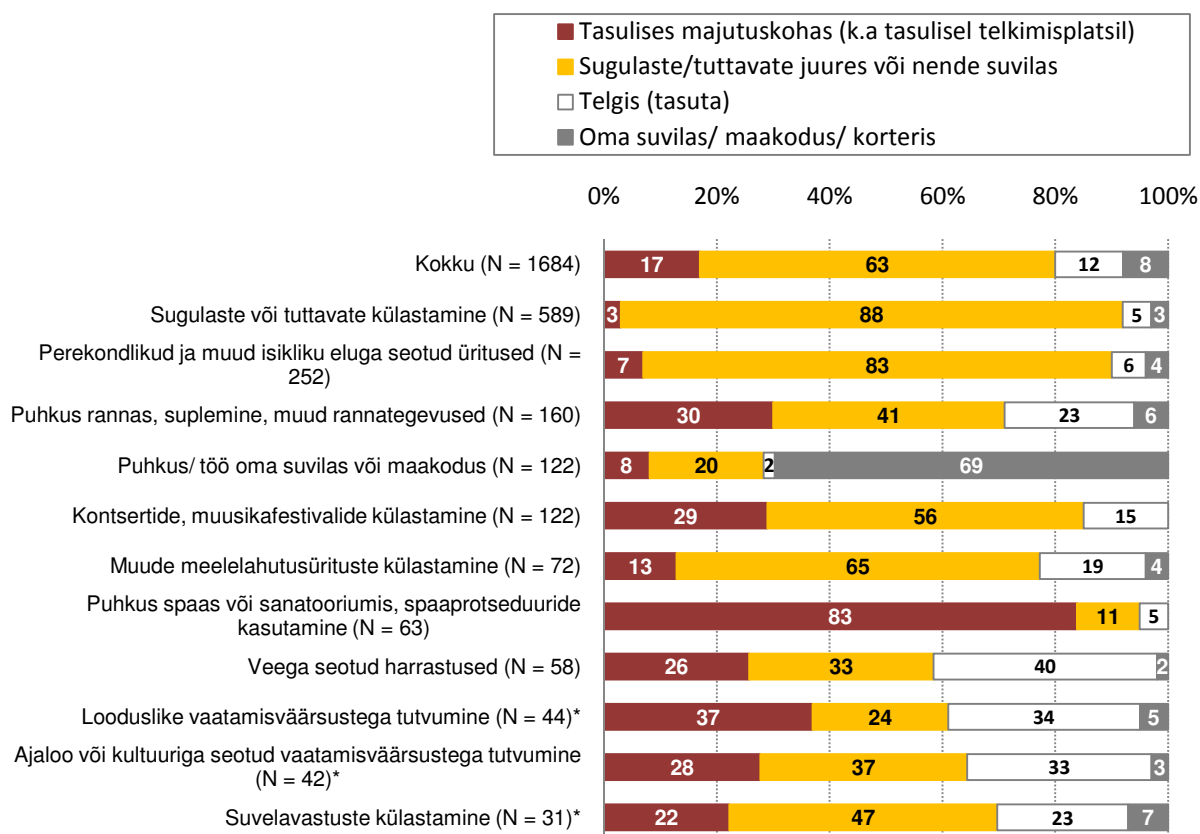

Sissetulek ühe pereliikme kohta

Sõltuvalt reisi peamisest eesmärgist kasutati erinevat liiki ööbimiskohti erineval määral (Joonis 20). Tasulises majutuskohas ööbimine oli valdav (83% öödest) spaas või sanatooriumis puhates. Keskmisest rohkem esines tasulise ööbimise kasutamist ka looduslike vaatamisväärsustega tutvumise (37%), rannas puhkamise (30%), kontsertide külastamise (29%) või ajaloo/kultuuriga seotud vaatamisväärsustega tutvumise (28%) eesmärgil tehtud reiside korral. Sugulaste/tuttavate külastamise või perekondlike ürituste korral ööbiti üldjuhul (vastavalt 88% ja 83% öödest) sugulaste või tuttavate pool. Sugulaste või tuttavate juures ööbimise võimalust kasutati sageli ka meelelahutusüritusi või kontserte külastades. Telgis ööbimist esines kõige enam neil elanikel, kes tegelesid veeharrastuste või rannas puhkamisega või külastasid erinevaid vaatamisväärsusi. Kui jätta kõrvale suvilasse või maakodusse tehtud reise, mil kahel kolmandikul juhtudest (69%) ööbiti seal samas, siis muudel eesmärkidel reisinud kasutasid suvilat/maakodu ööbimiskohana suhteliselt harva.

Joonis 20. Erinevate ööbimiskohtade kasutamine reisi peamise eesmärgi lõikes (% kõikidest nimetatud eesmärgil tehtud ööbimistest; N = ööbimiste arv)

* vastajate väikese arvu tõttu tuleb arvestada võimaliku statistilise veaga

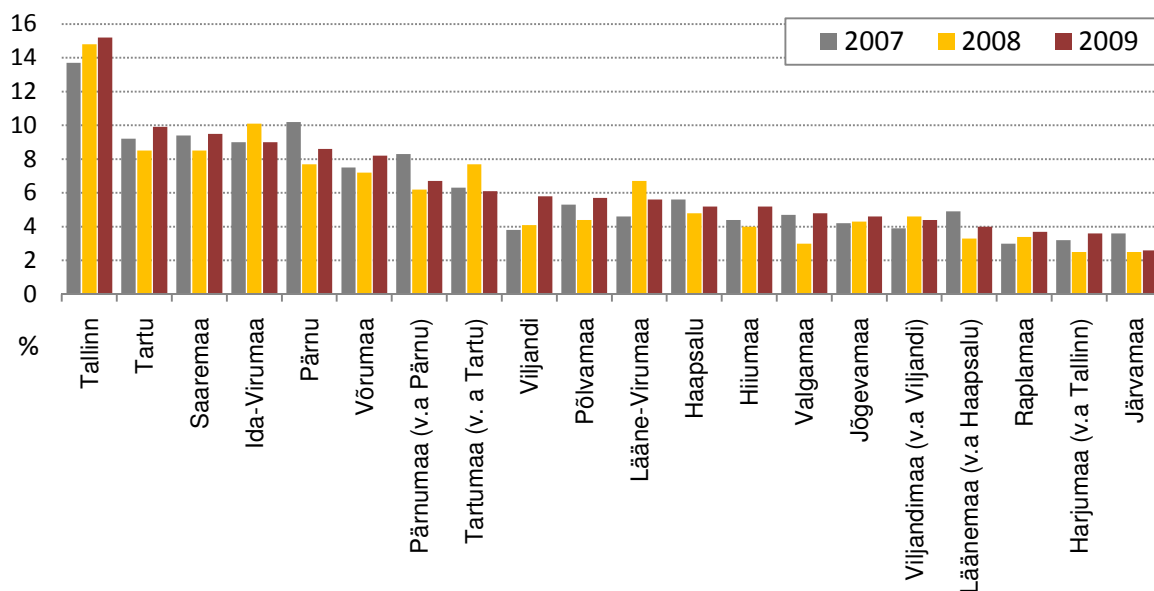
3.5. Sisereiside sihtkohad

Käesoleval suvel olid Eestis reisides populaarseimateks sihtkohtadeks **Tallinn, Tartu, Saaremaa, Ida-Virumaa, Pärnu ja Võrumaa** (Joonis 21). Tallinn on olnud juba aastaid esikohal (2009.a. külastati pealinna 15% ööbimisega sisereisidest), aga Tartu (10%) tõusis teiseks 2008.a. viiendalt kohalt. Võrreldes eelnevate aastatega on kõige enam tõusnud Viljandi külastatavus. 2007. aastaga võrreldes on kõige enam vähenenud Pärnu linna ja maakonna külastatavus. Üldiselt ei ole aastate jooksul eelistustes siiski väga suuri muutuseid toimunud, sest suur osa reisidest tehakse sugulaste/tuttavate juurde või oma suvilasse, mis vastavalt määrab ära ka reisi sihtkoha.

Viimane mõjutab kindlasti ka eestlaste ja mitte-eestlaste reisimisharjumuste erinevusi, sest piirkondadesse, kus on suured mitte-eestlaste kogukonnad, on sugulastele ja tuttavatele enam põhjust külla sõita just mitte-eestlastel. Suurimaks erinevuseks oligi mitte-eestlaste sagedasem Ida-Virumaa külastamine (6% eestlaste reisidest ja 19% mitte-eestlaste reisidest) (Joonis 22). Kui 2008. aastal oli ka Tallinna külastatavus mitte-eestlaste seas väga kõrge (21% reisidest, eestlastel aga ainult 13%), siis 2009.a. Tallinna külastamise osas eestlaste ja mitte-eestlaste vahel erinevust praktiliselt ei esinenud. Kolmandaks piirkonnaks, mida mitte-eestlased sagedasti külastavad, oli Pärnu (11%). Eestlaste reise sihtkohad olid jaotunud üle Eesti ühtlasemalt – mitte-eestlastest oluliselt enam külastati Tartut, Saaremaad, Võrumaad, Viljandit, Hiiumaad ja Valgamaad. Kui muudes piirkondades esines ka 2008. aastal taoline eestlastest reisijate ülekaal, siis Tartu ja Valgamaa olid 2008.a. reise sihtpaigana eestlastele ja mitte-eestlastele võrdelt olulised.

Vanusegruppide lõikes on põhiliste sihtkohtade osas tulemused sarnased eelmiste aastatega – 15-19-aastased külastasid ülejäänutega võrreldes rohkem Tallinna ja vähem Ida-Virumaad ning üle 50-aastased noorematest vähem Pärnut (Tabel 5).

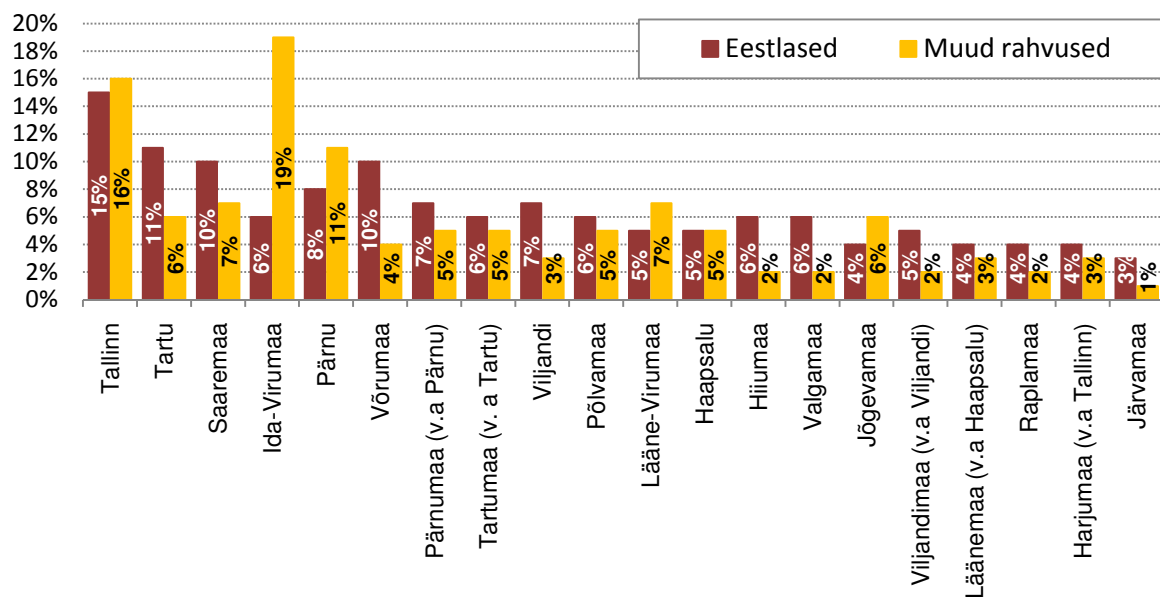
Joonis 21. Erinevate linnade/ maakondade osatähtsus ööbimisega sisereisi sihtkohana 2007-2009 (% kõikidest ööbimisega sisereisidest)*

* ühel reisil võis vastaja külastada mitut kohta

Joonis 22. Erinevate linnade/ maakondade osatähtsus ööbimisega sisereisi sihtkohana; rahvuse lõikes
(% kõikidest ööbimisega sisereisidest)*

* ühel reisil võis vastaja külastada mitut paika

Tabel 5. Erinevate linnade/ maakondade osatähtsus ööbimisega sisereisi sihtkohana; vanuse lõikes (%)
(% kõikidest ööbimisega sisereisidest)

	Kõik	15-19 a	20-29 a	30-39 a	40-49 a	50-59 a	60-74 a
Tallinn	15%	23%	14%	16%	14%	14%	14%
Tartu	10%	9%	9%	12%	10%	8%	11%
Saaremaa	9%	9%	10%	11%	8%	9%	8%
Ida-Virumaa	9%	4%	7%	11%	11%	11%	9%
Pärnu	9%	8%	13%	8%	8%	5%	5%
Võrumaa	8%	5%	8%	10%	8%	10%	7%
Pärnumaa (v.a Pärnu)	7%	3%	9%	7%	7%	4%	5%
Tartumaa (v.a Tartu)	6%	10%	5%	5%	6%	8%	7%
Viljandi	6%	8%	5%	6%	7%	4%	6%
Põlvamaa	6%	5%	5%	8%	6%	4%	4%
Lääne-Virumaa	6%	7%	4%	5%	7%	6%	7%
Haapsalu	5%	2%	7%	4%	4%	6%	7%
Hiiumaa	5%	8%	5%	7%	3%	5%	3%
Valgamaa	5%	8%	6%	4%	6%	1%	3%
Jõgevamaa	5%	4%	5%	4%	4%	1%	8%
Viljandimaa (v.a Viljandi)	4%	7%	3%	6%	4%	6%	3%
Läänemaa (v.a Haapsalu)	4%	3%	5%	3%	5%	1%	5%
Raplamaa	4%	0%	4%	2%	6%	3%	5%
Harjumaa (v.a Tallinn)	4%	2%	3%	1%	4%	7%	5%
Järvamaa	3%	1%	2%	3%	3%	3%	2%

Kuna reise sihtkohad võivad sõltuda inimese enda elukohast, siis on järgnevalt vaadeldud, kus nelja suurima linna ja viie suurima maakonna elanikud on kõige enam suve jooksul reisimas käinud. Ilmneb, et Tallinna elanikud on kõige enam külastanud Ida-Virumaad, Saaremaad, Pärnut, Võrumaad, Lääne-Virumaad ja Tartut. Tartlased on kõige sagedamini aga käinud Tallinnas, Põlvamaal, Võrumaal, Jõgevamaal, Valgamaal ja Pärnus. Kohtla-Järvelt sõideti kõige sagedamini Tallinna, Tartu linna ja maakonda, Saaremaale ning Pärnusse. Pärnakad aga külastasid kõige enam Tallinna, Viljandit, Läänemaad, Võrumaad ja Saaremaad. Harjumaa elanike suviste reise peamiseks sihtkohtadeks olid Ida-Virumaa, Saaremaa, Võrumaa, Tartu ja Pärnu. Ida-Virumaalt sõideti sagedasti Tallinna, Tartu linna ja maakonda, Jõgevamaale, Saaremaale ja Tartusse. Lääne-Virumaa elanikud külastasid kõige enam Tallinna, Ida-Virumaad, Saaremaad, Harjumaad ja Hiiumaad. Pärnu maakonnast sõideti enim Tallinna, Läänemaale, Viljandisse, Võrumaale ja Tartusse. Tartu maakonna elanikud eelistasid reisida Tallinna, Pärnu linna ja maakonda, Põlvamaale ning Võrumaale.

Kui üldjuhul oli peamiseks piirkonna külastamise põhjuseks sugulaste või tuttavate külastamine, siis Pärnu erines teistest paikadest selle poolest, et sinna sõideti ennekõike rannas puhkamise eesmärgil – 2/3 Pärnut külastanud inimestest mainisid ühena tegevustest rannas puhkamist (Tabel 6). Sealseteks olulisteks tegevusteks olid ka meelelahutusürituste külastamine, jalgsi matkamine ja veeharrastustega tegelemine. Kui jätta vaatluse alt sugulased/tuttavad ja isikliku eluga seotud üritused kõrvale, siis Tallinna tõmbenumbriteks olid erinevad kontserdid/muusikafestivalid, loomaaed ja rand. Tartus külastati sageli meelelahutusüritusi ja tutvuti erinevate vaatamisväärsustega. Saaremaa külastajad eelistasid puhata rannas ja tegeleda veeharrastustega ning külastada meelelahutusüritusi ja erinevaid vaatamisväärsusi. Ida-Virumaa külastamisel olid olulisteks tegevusteks rannas puhkamine ja vaatamisväärsustega tutvumine. Võrumaa külastajad tutvusid sageli vaatamisväärsustega (eriti looduslikega), puhkasid rannas ja külastasid meelelahutusüritusi.

Tabel 6. Kümme peamist tegevust, millega seoses nimetatud paiku külastati (% reisidest, kus külastati nimetatud paika)*

TALLINN	TARTU
1. Sugulaste või tuttavate külastamine (73%) 2. Kontsertide, muusikafestivalide külastamine (29%) 3. Perekondlikud/ isikliku eluga seotud üritused (26%) 4. Loomaaia, loomapargi külastamine (20%) 5. Puhkus rannas, suplemine, muud rannategevused (20%) 6. Muude meelelahutusürituste külastamine (14%) 7. Ajaloo või kultuuriga seotud vaatamisväärsustega tutvumine (12%) 8. Jalgsi matkamine (10%) 9. Muu aktiivne harrastus (8%) 10. Looduslike vaatamisväärsustega tutvumine (8%)	1. Sugulaste või tuttavate külastamine (74%) 2. Perekondlikud/ isikliku eluga seotud üritused (33%) 3. Muude meelelahutusürituste külastamine (28%) 4. Ajaloo või kultuuriga seotud vaatamisväärsustega tutvumine (21%) 5. Looduslike vaatamisväärsustega tutvumine (21%) 6. Jalgsi matkamine (20%) 7. Puhkus rannas, suplemine, muud rannategevused (19%) 8. Kontsertide, muusikafestivalide külastamine (19%) 9. Veega seotud harrastused (12%) 10. Muuseumide või näituste külastamine (10%)
SAAREMAA	IDA-VIRUMAA
1. Sugulaste või tuttavate külastamine (57%) 2. Puhkus rannas, suplemine, muud rannategevused (48%) 3. Muude meelelahutusürituste külastamine (27%) 4. Looduslike vaatamisväärsustega tutvumine (27%) 5. Veega seotud harrastused (25%) 6. Ajaloo või kultuuriga seotud vaatamisväärsustega tutvumine (23%) 7. Kontsertide, muusikafestivalide külastamine (15%) 8. Puhkus/ töö oma suvilas või maakodus (13%) 9. Muuseumide või näituste külastamine (12%) 10. Jalgsi matkamine (11%)	1. Sugulaste või tuttavate külastamine (54%) 2. Puhkus rannas, suplemine, muud rannategevused (35%) 3. Perekondlikud/ isikliku eluga seotud üritused (27%) 4. Looduslike vaatamisväärsustega tutvumine (20%) 5. Ajaloo või kultuuriga seotud vaatamisväärsustega tutvumine (15%) 6. Veega seotud harrastused (13%) 7. Puhkus/ töö oma suvilas või maakodus (12%) 8. Kontsertide, muusikafestivalide külastamine (9%) 9. Muuseumide või näituste külastamine (9%) 10. Jalgsi matkamine (8%)
PÄRNU	VÖRUMAA
1. Puhkus rannas, suplemine, muud rannategevused (64%) 2. Sugulaste või tuttavate külastamine (51%) 3. Muude meelelahutusürituste külastamine (23%) 4. Jalgsi matkamine (23%) 5. Veega seotud harrastused (22%) 6. Ajaloo või kultuuriga seotud vaatamisväärsustega tutvumine (18%) 7. Looduslike vaatamisväärsustega tutvumine (17%) 8. Puhkus spaas/ sanatooriumis, spaa-protseeduuride kasutamine (14%) 9. Perekondlikud/ isikliku eluga seotud üritused (13%) 10. Kontsertide, muusikafestivalide külastamine (13%)	1. Sugulaste või tuttavate külastamine (68%) 2. Perekondlikud/ isikliku eluga seotud üritused (29%) 3. Looduslike vaatamisväärsustega tutvumine (28%) 4. Puhkus rannas, suplemine, muud rannategevused (21%) 5. Muude meelelahutusürituste külastamine (21%) 6. Ajaloo või kultuuriga seotud vaatamisväärsustega tutvumine (20%) 7. Jalgsi matkamine (15%) 8. Kontsertide, muusikafestivalide külastamine (13%) 9. Puhkus/ töö oma suvilas või maakodus (10%) 10. Veega seotud harrastused (9%)

* vastaja võis ühe reisi kohta nimetada mitu tegevust

3.6. Peamised tegevused reisidel

Ülekaalukalt kõige levinumaks tegevuseks Eesti-sisestel reisidel oli sarnaselt varasematele aastatele **sugulaste või tuttavate külastamine** – sugulasi või tuttavaid külastati 62% ööbimisega reisidest (Tabel 7). Tähtsusest järgmisteks tegevusteks olid **rannas puhkamine** (31%) ning **perekondlikud ja muud isikliku eluga seotud üritused** (23%). Võrreldes 2008. aastaga on mõnevõrra tõusnud nii sugulaste/tuttavate külastamise kui ka rannas puhkamise osatähtsus. Sugulaste ja tuttavate külastamise puhul hakkab silma, et varasemast oluliselt enam on neid külastanud 15-19-aastased elanikud (2008. a 51% reisidest, 2009.a. 71%), ülejäänud vanusegruppides on tõus olnud väiksem. Eelmise aasta vähene rannas käimine on eeldatavasti põhjendatav 2008.a. halbade ilmaoludega. Ülejäänud tegevuste osas suuri muutuseid ei esinenud – mõnevõrra on suurenenud veega seotud harrastustega tegelemise (10% asemel 14%) ja jalgsi matkamise (6% asemel 10%) osakaal.

Tabel 7. Erinevate tegevuste osatähtsus ööbimisega sisereisil 2005-2009 (% kõikidest ööbimisega sisereisidest) *

	2005	2006	2007	2008	2009
Sugulaste või tuttavate külastamine	56%	52%	51%	57%	62%
Puhkus rannas, suplemine, muud rannategevused	33%	39%	35%	23%	31%
Perekondlikud ja muud isikliku eluga seotud üritused	22%	21%	20%	21%	23%
Muude meelelahutusürituste külastamine	**	**	**	15%	16%
Looduslike vaatamisväärsustega tutvumine	19%	19%	21%	14%	16%
Ajaloo või kultuuriga seotud vaatamisväärsustega tutvumine	17%	16%	17%	13%	15%
Kontsertide, festivalide külastamine***	15%	18%	14%	12%	14%
Veega seotud harrastused	8%	10%	11%	10%	14%
Puhkus/ töö oma suvilas või maakodus	10%	9%	11%	11%	10%
Jalgsi matkamine	11%	11%	8%	6%	10%
Muu aktiivse harrastusega tegelemine	9%	10%	9%	7%	7%
Muuseumide või näituste külastamine	9%	12%	9%	7%	6%
Jalgrattasõit	6%	6%	4%	5%	5%
Suvelavastuste külastamine	6%	5%	8%	7%	5%
Puhkus spaas või sanatooriumis, spaaprotseduuride kasutamine	**	**	4%	5%	5%
Loomaaia, loomapargi külastamine	**	**	**	3%	4%
Spordiüritustel osalemine võistleja või pealtvaatajana	**	**	**	5%	4%
Lasteatraktsioonide külastamine	**	**	**	2%	3%
Lõbustuskohtade külastamine	14%	14%	11%	**	**
Matkamine märgistatud matka- või loodusrajal	**	8%	5%	**	**
Ratsutamine	1%	1%	2%	**	**

* vastaja võis ühe reisi kohta märkida mitu erinevat tegevust

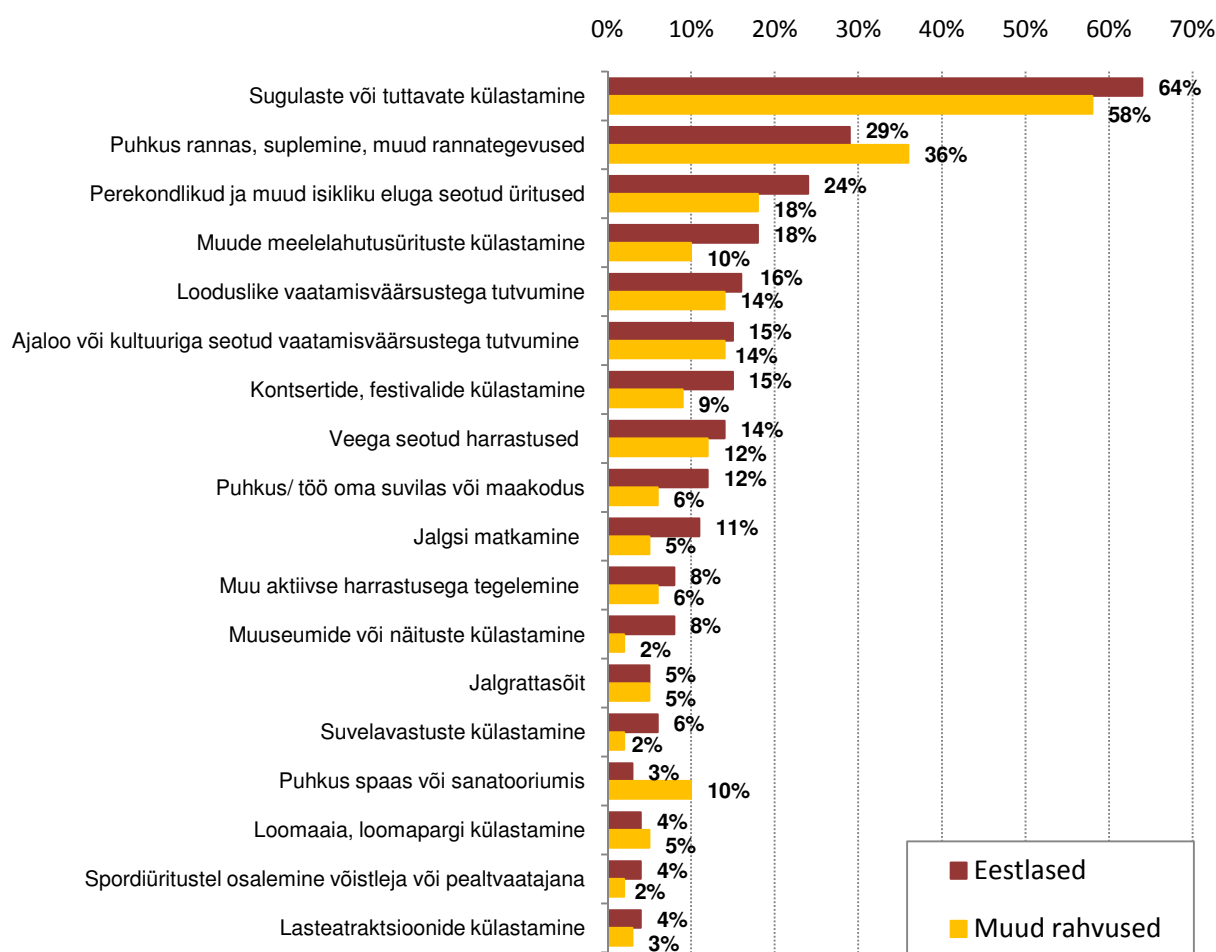
** nimetatud vastusevarianti sel aastal ankeedis ei olnud

*** 2008. ja 2009. a – kontsertide, muusikafestivalide külastamine

Eestlaste ja mitte-eestlaste reisirõõmu korraldamisel ilmneb, et eestlased külastasid muude rahvaste esindajatega võrreldes sagedamini sugulasi ja tuttavaid, võtsid osa perekondlikest üritustest, külastasid erinevaid üritusi (kontserdid, suvelavastused, muud meelelahutusüritused) ja muuseume, veetsid aega oma suvilas või maakodus ning käisid jalgsi matkamas, samas aga veetsid eestlased vähem aega rannas ja spaas või sanatooriumis puhates (Joonis 23). Taoliste erinevustele võib leida mitmeid võimalikke seletusi – näiteks mitte-eestlastel on Eestis vähem sugulasi ja seetõttu tuleb neil sugulaste külastamiseks hoopis võtta ette välisreis, mida antud uuring ei kajastanud; mitte-eestlaste seas on vähem suvila ja maakodu omanikke, mistõttu seal puhkamise võimalus langeb ära ja üheks sobivaks alternatiiviks võib olla randa minek; Eestis pakutavad meelelahutusüritused ei pruugi mitte-eestlastele samavõrd huvi pakkuda kui eestlastele (nt keelebarjääri tõttu).

Joonis 23. Erinevate tegevuste osatähtsus ööbimisega sisereisil; rahvuse lõikes (% kõikidest ööbimisega sisereisidest)*

* vastaja võis ühe reisi kohta märkida mitu erinevat tegevust

Sarnaselt varasemate aastatega külastasid nooremad elanikud rohkem kontserte ja muusikafestivale, puhkasid rannas ning tegelesid aktiivsete harrastustega (sh jalgrattasõit, spordiüritustel osalemine, veega seotud harrastused) (Tabel 8). Vanemad inimesed soovisid tutvustada reisidel rohkem vaatamisväärsustega ja külastasid muuseume või näituseid. Lastele mõeldud tegevustest nagu lasteatraktsioonide ja loomaaia külastamine võtsid enim osa 30-39-aastased, kelle seas on palju väikeste laste vanemaid. Kui sugulaste ja tuttavate külastamine oli 2008.a. rohkem levinud vanemate elanike seas, siis 2009.a. külastasid ka väga paljud 15-19-aastased noored reisil olles sugulasi või tuttavaid.

Tabel 8. Erinevate tegevuste osatähtsus ööbimisega sisereisil; vanusegruppide lõikes (% kõikidest ööbimisega sisereisidest)*

	Kõik	15-19 a	20-29 a	30-39 a	40-49 a	50-59 a	60-74 a
Sugulaste või tuttavate külastamine	62%	71%	60%	61%	57%	62%	73%
Puhkus rannas, suplemine, muud rannategevused	31%	39%	36%	34%	29%	22%	15%
Perekondlikud ja muud isikliku eluga seotud üritused	23%	20%	24%	19%	20%	27%	32%
Muude meelelahutusürituste külastamine	16%	19%	14%	15%	18%	14%	18%
Looduslike vaatamisväärsustega tutvumine	16%	12%	12%	15%	21%	18%	20%
Ajaloo või kultuuriga seotud vaatamisväärsustega tutvumine	15%	13%	10%	14%	18%	18%	22%
Kontsertide, muusikafestivalide külastamine	14%	22%	17%	14%	12%	8%	7%
Veega seotud harrastused	14%	20%	16%	13%	16%	10%	3%
Puhkus/ töö oma suvilas või maakodus	10%	4%	11%	11%	12%	12%	8%
Jalgsi matkamine	10%	7%	13%	10%	8%	8%	6%
Muu aktiivse harrastusega tegelemine	7%	14%	9%	6%	9%	3%	1%
Muuseumide või näituste külastamine	6%	4%	6%	6%	7%	7%	9%
Jalgrattasõit	5%	14%	5%	7%	5%	3%	0%
Suvelavastuste külastamine	5%	3%	5%	6%	4%	6%	8%
Puhkus spaas või sanatooriumis, spaaprotseduuride kasutamine	5%	1%	4%	7%	6%	6%	4%
Loomaaia, loomapargi külastamine	4%	3%	4%	8%	4%	1%	2%
Spordiüritustel osalemine võistleja või pealtvaatajana	4%	6%	6%	4%	2%	2%	1%
Lasteatraktsioonide külastamine	3%	3%	3%	9%	1%	2%	0%

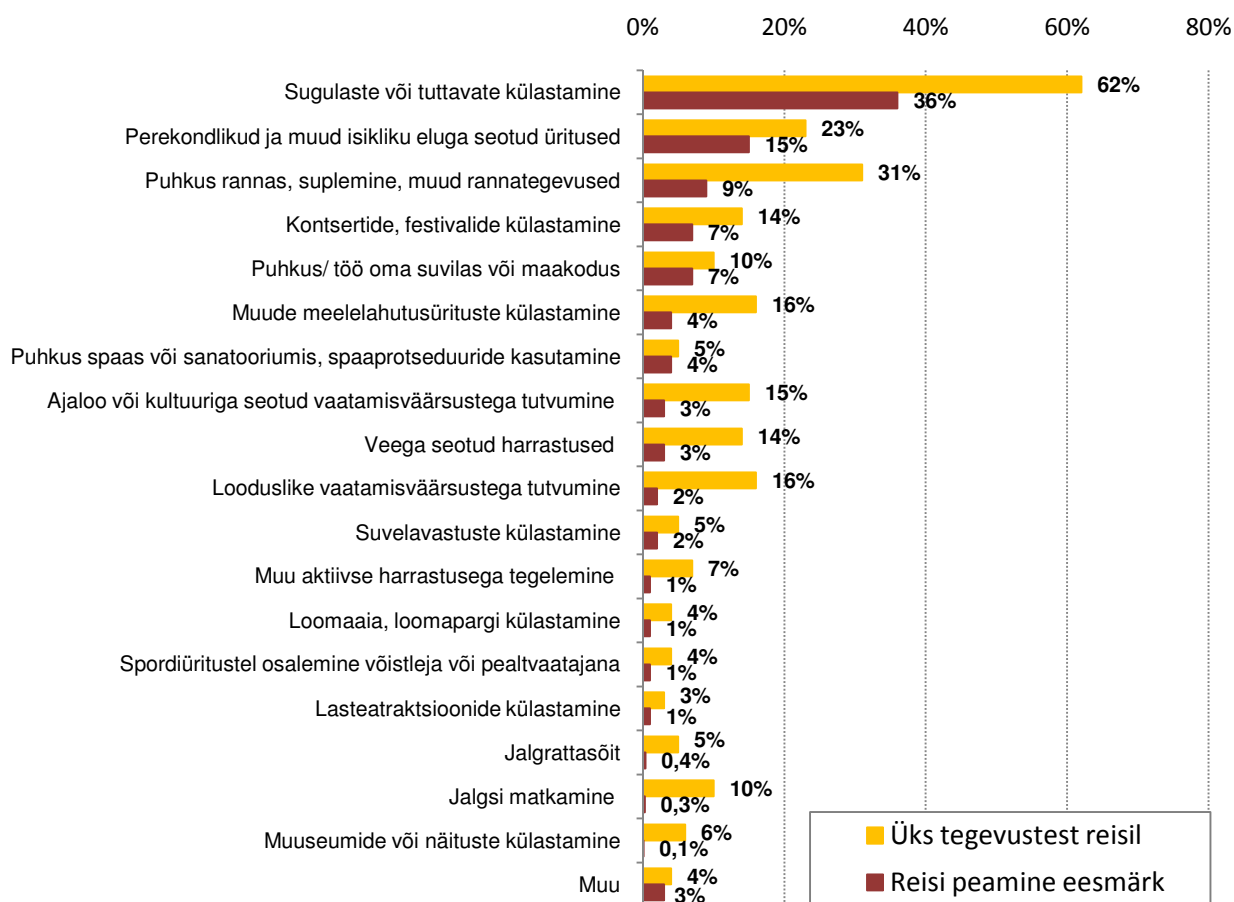
* vastaja võis ühe reisi kohta märkida mitu erinevat tegevust

Kuna reisil võis inimene osa võtta rohkem kui ühest tegevusest (nt sugulasi külastades tutvuti ka tee peale jäävate vaatamisväärsustega), siis küsiti vastajatelt ka reisi peamist eesmärki. Sarnaselt varasemale oli Eesti-sisesele reisile mineku **peamiseks eesmärgiks kõige sagedamini sugulaste ja tuttavate külastamine** (36%) (Joonis 24). Sageduselt teiseks põhjuseks olid perekondlikud ja isikliku eluga seotud üritused (15%) ja kolmandaks puhkus rannas (9%). Suuremale osale nendest, kes sõitsid perekondlikele üritustele, oma suvilasse/maakodu või spaasse/sanatooriumisse, oli nimetatud tegevus ühtlasi ka reisi peamiseks eesmärgiks. Samas puhkus rannas, meelelahutusürituste külastamine, vaatamisväärsustega tutvumine ja erinevad aktiivsed harrastused olid pigem üheks tegevuseks reisil, kuid mitte selle peamiseks eesmärgiks.

Ööbimisega reiside peamistes eesmärkides ei ole võrreldes eelmise aastaga toimunud ühtki märkimisväärset muutust, 2007. aastal oli aga 2009.aastaga võrreldes oluliselt enam neid, kes käisid reisil peamiselt rannas puhkamise eesmärgil (Joonis 25).

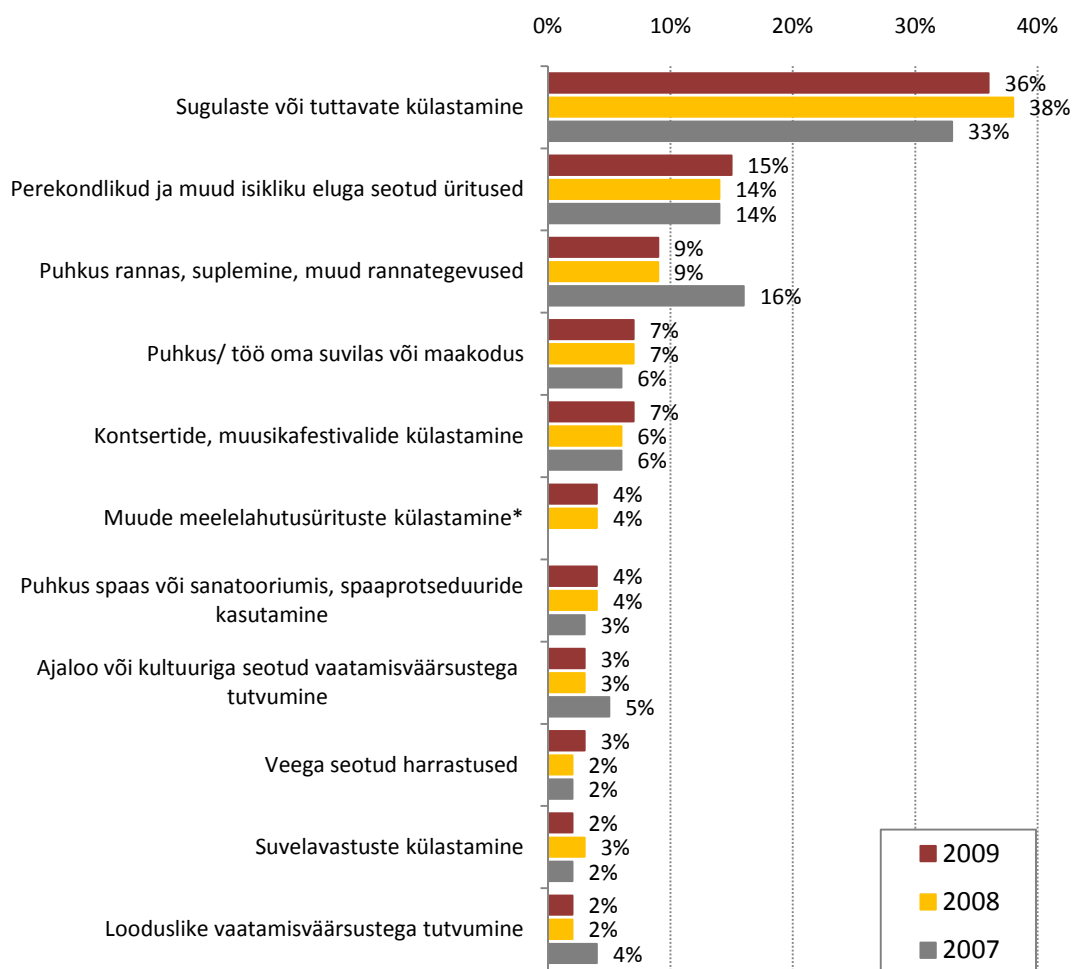
Joonis 24. Tegevused reisil ja nende osatähtsus reisi peamise eesmärgina (% kõikidest ööbimisega sisereisidest)*

* vastaja võis ühe reisi kohta märkida mitu erinevat tegevust

Joonis 25. Ööbimisega sisereisi peamine eesmärk 2007-2009 (% kõikidest ööbimisega sisereisidest)

* 2007. aastal sellist vastusevarianti ei olnud

Uurides lähtuvalt reisi eesmärkidest, millistesse piirkondadesse sõideti, ilmneb, et kõige populaarsemad rannas puhkamise sihtkohad olid Pärnu linn ja maakond ning Saaremaa (Tabel 9). Veega seotud harrastuste osas oli Pärnu ja Saaremaa kõrval peamiste sihtkohtade hulgas ka Viljandi. Kontserdi külastamise eesmärgil käidi konkurentsilt kõige enam Tallinnas – iga kolmas reis (32%), mil üheks tegevuseks oli kontserdi või muusikafestivali külastamine, võeti ette Tallinna. Muude meelelahutusürituste külastajad käisid kõige sagedamini Tartus, Saaremaal ja Tallinnas. Nii looduslike kui ka kultuuri või ajalooga seotud vaatamisväärsustega tutvujad eelistasid sihtkohana kõige enam Saaremaad ja Tartut, lisaks oli looduslike vaatamisväärsuste osas populaarne Võrumaa ja ajaloo- või kultuurivaatamisväärtuste osas Tallinn. Sugulaste ja tuttavate külastamise ning isiklike ürituste eesmärgil külastati kõige sagedamini Tallinna ja Tartut, mis on suuresti tingitud nende piirkondade suurest rahvaarvust.

Tabel 9. Kümme peamist piirkonda, mida nimetatud tegevuse eesmärgil on suve jooksul külastatud (% reisidest, kus võeti osa nimetatud tegevusest)*

PUHKUS RANNAS, SUPLEMINE, MUUD RANNATEGEVUSED	VEEGA SEOTUD HARRASTUSED	KONTSERTIDE, MUUSIKAFESTIVALIDE KÜLASTAMINE	MUUDE MEELELAHUTUS-ÜRITUSTE KÜLASTAMINE
1. Pärnu (18%) 2. Saaremaa (15%) 3. Pärnumaa (11%) 4. Ida-Virumaa (10%) 5. Tallinn (10%) 6. Hiiumaa (10%) 7. Haapsalu (7%) 8. Viljandi (7%) 9. Tartu (6%) 10. Võrumaa (6%)	1. Saaremaa (17%) 2. Pärnu (14%) 3. Viljandi (10%) 4. Pärnumaa (10%) 5. Läänemaa (10%) 6. Tartu (9%) 7. Ida-Virumaa (9%) 8. Hiiumaa (8%) 9. Valgamaa (8%) 10. Põlvamaa (8%)	1. Tallinn (32%) 2. Tartu (14%) 3. Saaremaa (10%) 4. Viljandi (8%) 5. Pärnu (8%) 6. Võrumaa (8%) 7. Hiiumaa (7%) 8. Haapsalu (7%) 9. Valgamaa (7%) 10. Tartumaa (7%)	1. Tartu (17%) 2. Saaremaa (16%) 3. Tallinn (13%) 4. Pärnu (12%) 5. Võrumaa (11%) 6. Jõgevamaa (10%) 7. Viljandi (10%) 8. Tartumaa (8%) 9. Haapsalu (7%) 10. Hiiumaa (7%)
LOODUSLIKE VAATAMIS-VÄÄRSUSTEGA TUTVUMINE	AJALOO VÕI KULTUURIGA SEOTUD VAATAMISVÄÄRSUSTEGA TUTVUMINE	SUGULASTE VÕI TUTTAVATE KÜLASTAMINE	PEREKONDLIKUD/ ISIKLIKU ELUGA SEOTUD ÜRITUSED
1. Saaremaa (16%) 2. Võrumaa (15%) 3. Tartu (13%) 4. Ida-Virumaa (11%) 5. Põlvamaa (10%) 6. Tartumaa (10%) 7. Pärnu (10%) 8. Viljandi (9%) 9. Hiiumaa (9%) 10. Haapsalu (8%)	1. Saaremaa (15%) 2. Tartu (14%) 3. Tallinn (13%) 4. Võrumaa (11%) 5. Pärnu (10%) 6. Tartumaa (10%) 7. Ida-Virumaa (9%) 8. Lääne-Virumaa (8%) 9. Viljandi (8%) 10. Valgamaa (7%)	1. Tallinn (18%) 2. Tartu (12%) 3. Võrumaa (9%) 4. Saaremaa (9%) 5. Ida-Virumaa (8%) 6. Tartumaa (7%) 7. Pärnu (7%) 8. Pärnumaa (6%) 9. Viljandi (6%) 10. Põlvamaa (6%)	1. Tallinn (17%) 2. Tartu (14%) 3. Ida-Virumaa (11%) 4. Võrumaa (10%) 5. Põlvamaa (7%) 6. Tartumaa (7%) 7. Lääne-Virumaa (7%) 8. Valgamaa (6%) 9. Pärnumaa (5%) 10. Pärnu (5%)

* vastaja võis ühe reisi jooksul külastada mitut paika

3.7. Reisimine koos lastega

Inimesed, kellel on leibkonnas alla 15-aastaseid lapsi, reisisid suvel aktiivsemalt kui lasteta elanikud – suve jooksul käis vähemalt ühel vaba aja reisel 78% lastega ja 68% lasteta leibkondades elavatest inimestest (Tabel 11). Kui 46% lasteta elanikest on käinud mõnel ühepäevasel kultuuri- või meelelahutusreisel ja 60% mõnel mitmepäevasel vaba aja reisel, siis lastega elanike puhul on need näitajad vastavalt 53% ja 72% elanikest. Lisaks suuremale reisel käinute osakaalule sõitsid lastega vastajad kultuuri- või meelelahutusüritustele ka keskmisest sagedamini. Lastega vastajate suurem reisimisaktiivsus on seotud sellega, et lastega vastajaid on keskmisest enam nooremate elanike seas (kes on üldiselt aktiivsemalt reisiv sihtgrupp). Eelnevad näitajad kajastasid reisimisaktiivsust lähtuvalt laste olemasolust leibkonnas, järgnevalt aga vaadeldakse, kui sageli lapsed reisidel osalevad ja mil moel see mõjutab reisimist.

Tabel 11. Reisimisaktiivsus lastega ja lasteta elanikel

	Kõik	Leibkonnas on alla 15-aastasi lapsi	Leibkonnas pole alla 15-aastasi lapsi
Elanikud, kes tegid suvel vaba aja reise (% elanikkonnast)*	71%	78%	68%
Elanikud, kes tegid ühepäevaseid reise kultuuri- või meelelahutusürituste külastamiseks (% elanikkonnast)**	48%	53%	46%
Keskmine kultuuri- või meelelahutusüritustele tehtud ühepäevaste väljasõitude arv seda liiki reisidel käinud inimese kohta	2,85	3,1	2,7
Elanikud, kes tegid ööbimisega vaba aja reise (% elanikkonnast)	64%	72%	60%
Keskmine ööbimisega vaba aja reiside arv ühe seda liiki reisidel käinud inimese kohta	2,93	2,93	2,93

* tegid juunist augustini tööga mitteseotud Eesti-sisese reisi väljapoole maakonda, kus nad alaliselt elavad või töötavad

** tegid juunist augustini vähemalt ühe ilma ööbimiseta reisi kultuuri- või meelelahutusürituse külastamiseks väljapoole maakonda, kus nad alaliselt elavad või töötavad

Kui 2008. aastal alla 15-aastaste lastega koos tehtud reiside osakaal vähenes, siis 2009.a. tõusis see taas eelnevate aastate tasemele – **31% reisidest oli kaasas mõni alla 15-aastane laps** (Tabel 10).

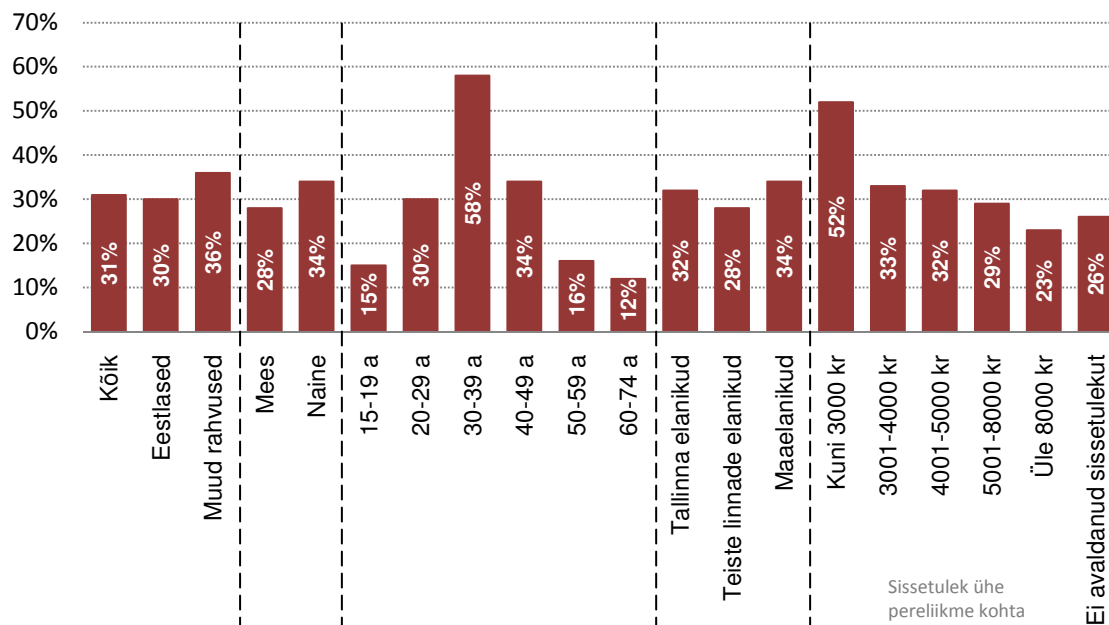
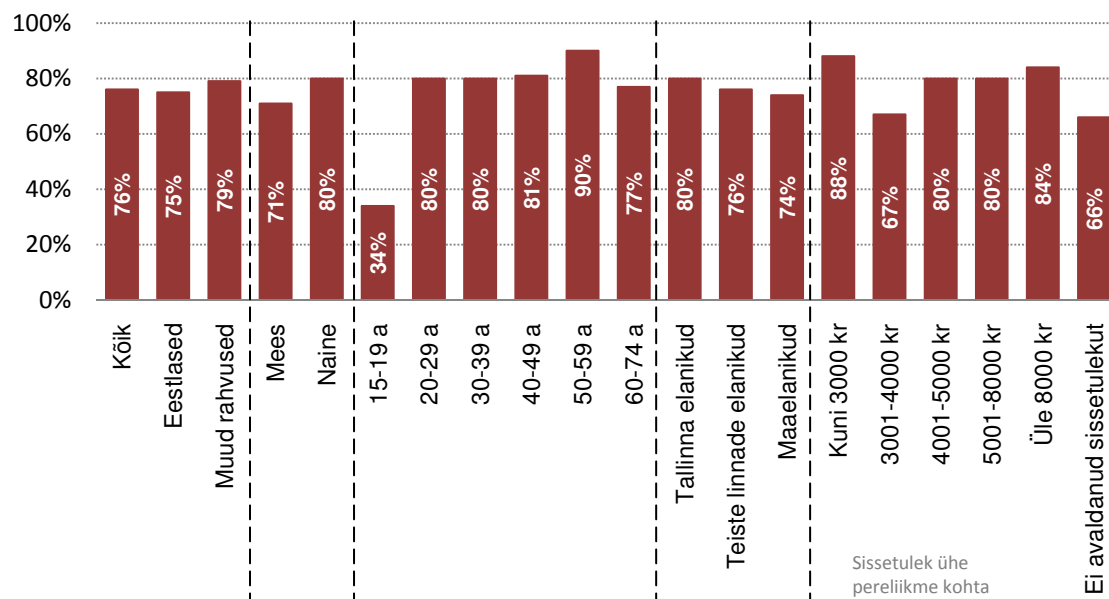
Tabel 10. Lastega reiside osakaal 2002-2009 (% kõikidest ööbimisega sisereisidest)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Reiside osakaal, kus oli kaasas alla 15-aastasi lapsi	39%	33%	34%	30%	30%	31%	25%	31%

Vanusegruppide lõikes oli ülekaalukalt kõige enam alla 15-aastaste lastega reisinuid 30-39-aastaste vastajate seas (58%) (Joonis 26). Sarnaselt varasematele aastatele reisisid naised mõnemõrra enam koos lastega kui mehed (34% naistest ja 28% meestest). Mida suurem oli vastajal sissetulek ühe leibkonnaliikme kohta, seda väiksema tõenäosusega ta reisis koos mõne alla 15-aastase lapsega, eriti tugevalt eristusid teistest alla 3000-kroonise sissetulekuga elanikud (52% reisidest koos lastega; üle 8000-kroonise sissetulekuga elanike reisidest aga vaid 23%). Ilmselt on see seotud sellega, et alaealiste lastega leibkondades on üldjuhul keskmisest enam liikmeid ja seetõttu on sissetulek ühe leibkonnaliikme kohta tõenäoliselt väiksem. Keskmisest enam oli lastega reisijaid ka muust rahvusest elanike seas.

Vaadeldes ainult neid elanikke, kelle leibkonnas on alla 15-aastaseid lapsi, ilmneb, et 76% juhtudest läksid nad reisile koos lapsega (Joonis 27). Teistest vanusegruppidest eristusid 15-19-aastased noored, kes reisisid koos alla 15-aastaste lastega kõige harvemini (34% reisidest). Tegemist võib olla noortega, kelle leibkonnas on küll nooremaid õdesid-vendi, aga kes käivad reisil juba omapäi, st mitte koos perega. Lapse(d) võtsid keskmisest veidi sagedamini reisile kaasa naised, muust rahvusest ja Tallinnas elavad inimesed. Sissetuleku alusel eristusid sagedasema lastega koos reisimise poolest madalaima (kuni 3000 kr) ja kõrgeima (üle 8000 kr) sissetulekuga elanikud.

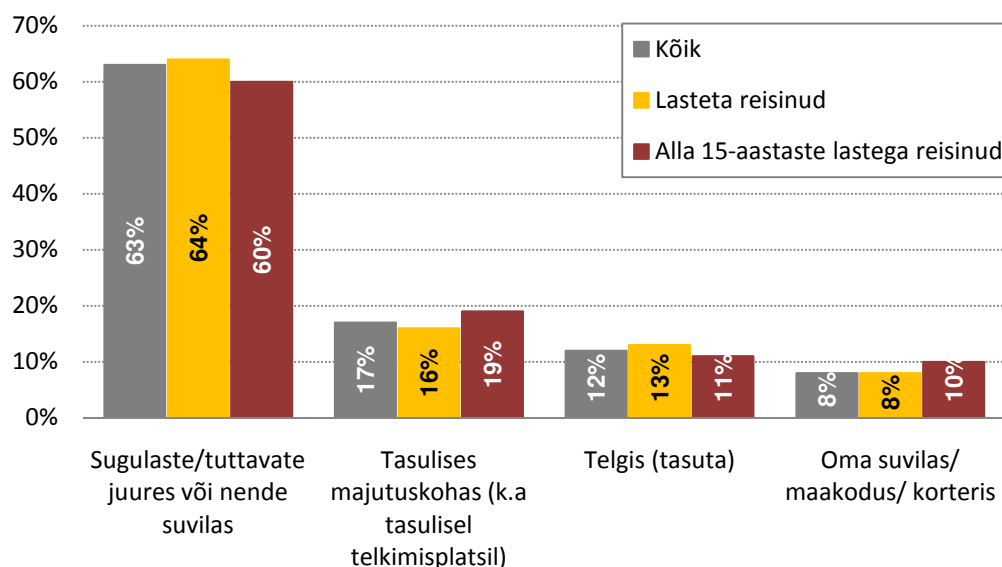

Joonis 26. Lastega reise osakaal (% kõikidest ööbimisega sisereisidest)**Joonis 27. Lastega reise osakaal lastega koos elavate elanike seas (% lastega koos elavate inimeste ööbimisega sisereisidest)**

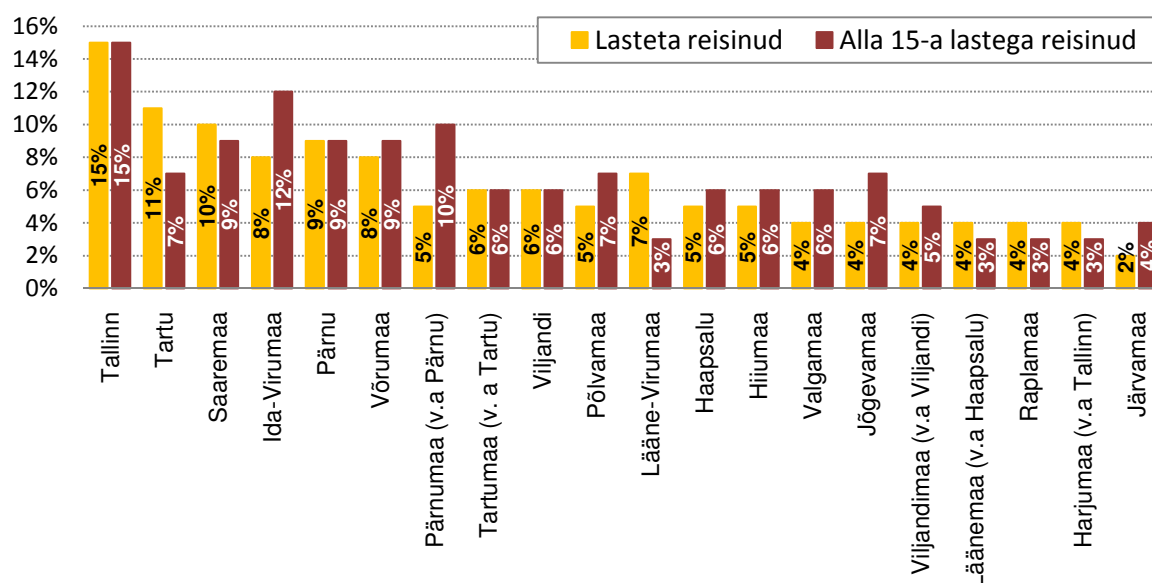
Võrreldes ööbimiskohti lähtuvalt sellest, kas reisil osales alla 15-aastaseid lapsi või mitte, suuri erinevusi ei ilmnenud – lastega reisijad ööbisid veidi sagedamini tasulises majutuskohas (19% reisil oldud öödest, lasteta reisijatel 16% öödest) ja harvemini sugulaste või tuttavate juures (60% lastega ja 64% lasteta reisijate öödest) (Joonis 28).

Joonis 28. Ööbimiskohad lastega ja lasteta reisinud elanikel (% kõikidest ööbimistest)

Joonis 29. Erinevate linnade/ maakondade osatähtsus ööbimisega sisereisi sihtkohana lastega ja lasteta reisinud elanikel (% kõikidest ööbimisega sisereisidest)*

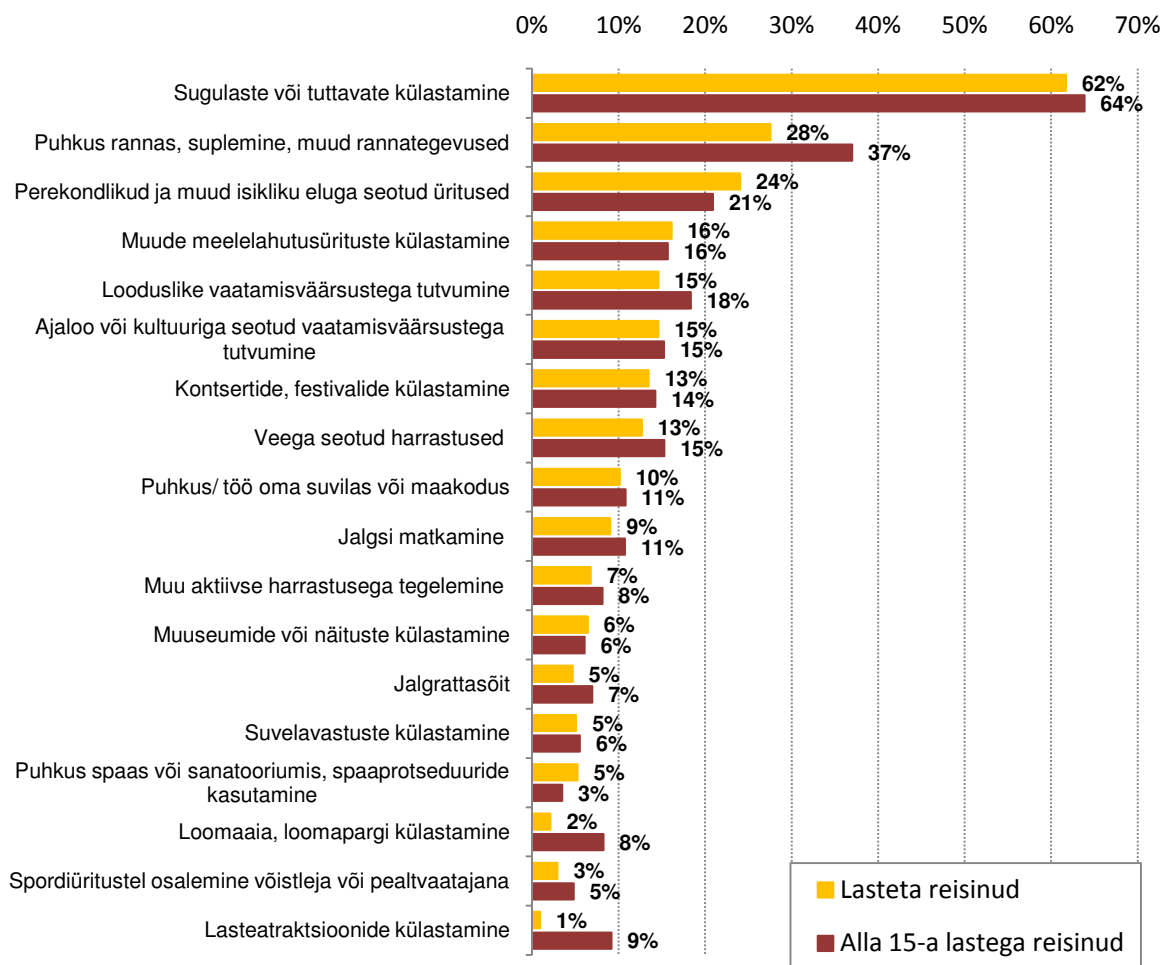

* ühel reisil võis vastaja külastada mitut paika

Koos alla 15-aastaste lastega reisinud elanikud külastasid lasteta reisijatest sagedamini Ida-Virumaad, Pärnumaad ja Jõgevamaad ning harvemini Tartut ja Lääne-Virumaad (Joonis 29). Võrreldes lasteta reisijatega tegelesid koos lastega reisinud sagedamini rannas puhkamise ning loomaaia/loomapargi või lasteatraktsioonide külastamisega (Joonis 30). 2009.a. olid erinevused lasteta ja lastega reisijate vahel väiksemad kui 2008.a., mil lisaks mainitud tegevustele lastega reisijad tutvusid oluliselt sagedamini ka erinevate vaatamisväärsustega ja tegelesid veega seotud harrastustega.

Joonis 30. Erinevate tegevuste osatähtsus ööbimisega sisereisil lastega ja lasteta reisunud elanikel (% kõikidest ööbimisega sisereisidest)*

* vastaja võis ühe reisi kohta märkida mitu erinevat tegevust

3.8. Suvila/maakodu olemasolu seotus reisimisharjumustega

42 protsendil suvel Eestis reisinutest on suvila või maakodu. Vaba aja reisil käinud suvila- või maakoduomanikud on mõnevõrra aktiivsemad reisijad kui need reisil käinud, kelle perel pole ei suvilat ega maakodu (Tabel 12). Suvila/maakodu omanikud käisid mõnevõrra sagedamini nii ühepäevastel kultuuri- või meelelahutusürituste külastamise eesmärgil tehtud reisidel kui ka ööbimisega reisidel. Suvila- või maakoduomanike sagedasem reisimine võib osaliselt olla tingitud otseselt suvila/maakodu olemasolust (st vajadus hoonet ja aeda regulaarselt hooldada ning soov oma maakodus aega veeta tingivad reisi ette võtmise, millele lisandub võimalus seelses piirkonnas vaatamisväärsustega tutvuda või meelelahutusüritusi külastada), lisaks on aga aktiivsemate reisijate (nt kõrgharidusega ja kõrgema sissetulekuga inimeste) seas ka rohkem suvila- või maakoduomanikke.

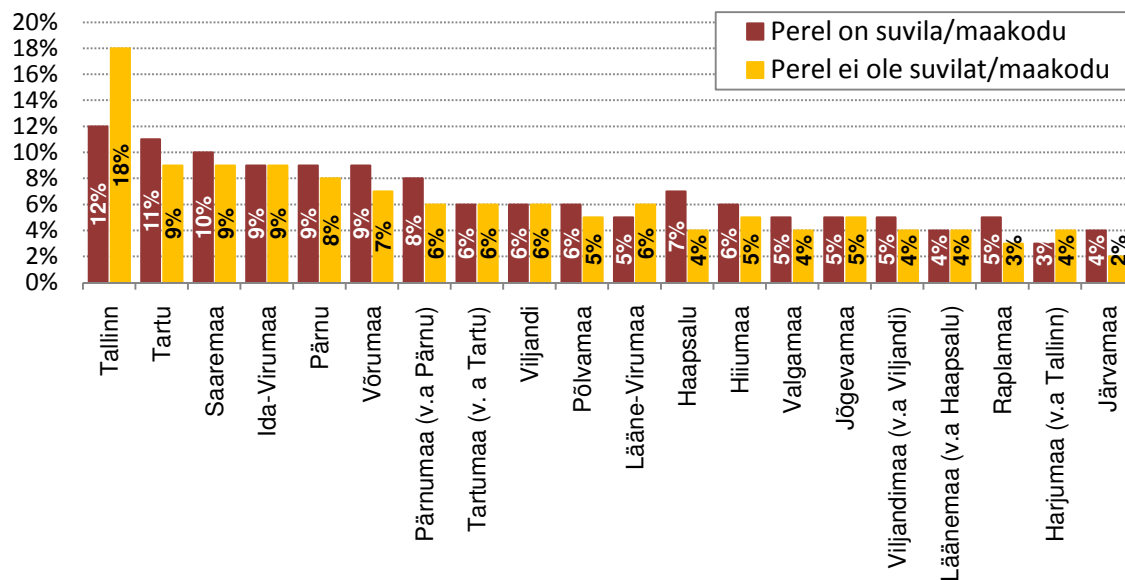

Tabel 12. Reisimisaktiivsus lähtuvalt maakodu või suvila olemasolust

	Kõik	Perel on suvila/ maakodu	Perel ei ole suvilat/ maakodu
Keskmine kultuuri- või meelelahutusüritustele tehtud ühepäevaste väljasõitude arv ühe seda liiki reisidel käinud inimese kohta	2,85	3,07	2,63
Keskmine ööbimisega vaba aja reise arv ühe seda liiki reisidel käinud inimese kohta	2,93	3,35	2,61

Reisi sihtkohti vaadeldes ilmneb ennekõike see, et suvila- või maakoduomanikud külastasid teistest vähem Tallinna (12% reisidest, ülejäänutel aga 18% reisidest) (Joonis 31). Muude piirkondade osas ei ole erinevused aga eriti suured, kuna vaid 23% suvilaomanike mitmepäevastest reisidest oli seotud oma suvila/ maakodu külastamisega.

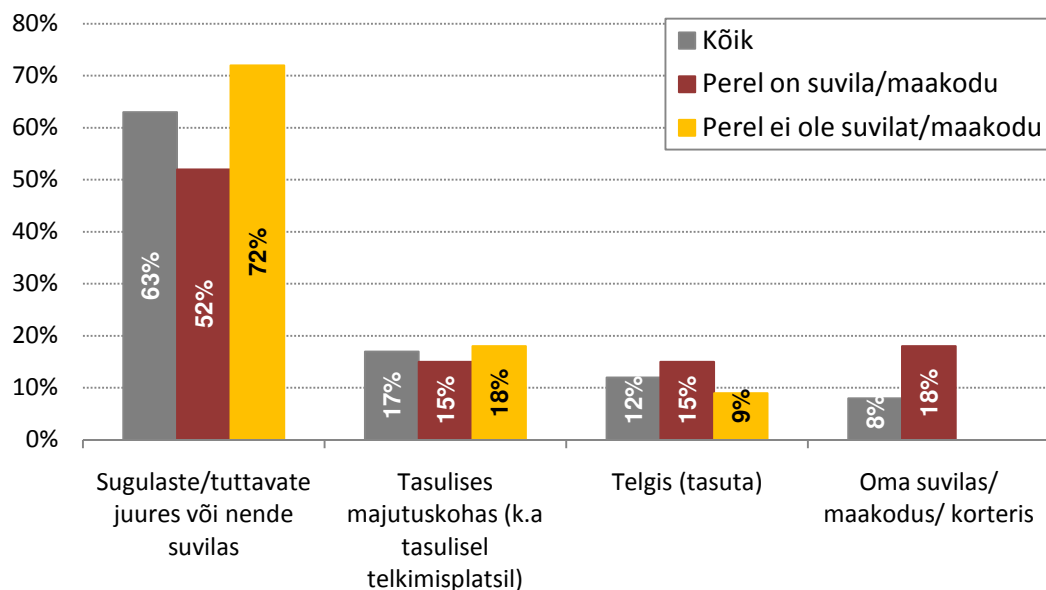
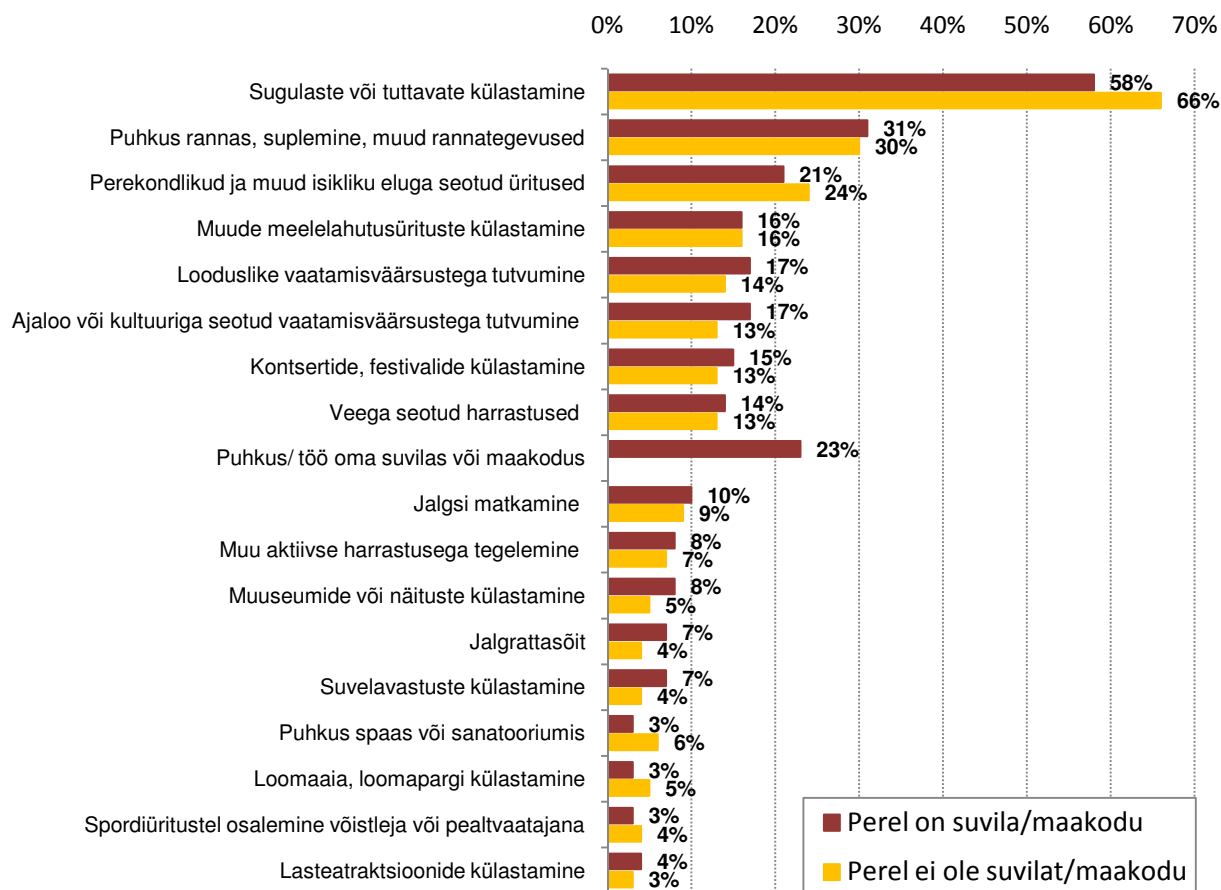
Joonis 31. Ööbimisega sisereisi sihtkohad lähtuvalt suvila/maakodu olemasolust (% kõikidest ööbimisega sisereisidest)*

* ühel reisil võis vastaja külastada mitut paika

Suvila/maakodu olemasolu mõjutab inimeste ööbimist reisil, sest elanikel, kel suvilat või maakodu ei ole, tuleb otsida selle asemel muid ööbimisvõimalusi. Suvila- või maakoduomanikud ööbisid 18% reisil veedetud öödest enda suvilas või maakodus ja 15% telgis (teised ööbisid telgis 9% öödest) ning sellest tulenevalt ülejäänutest oluliselt harvemini (vastavalt 52% ja 72% öödest) sugulaste või tuttavate juures (Joonis 32). Viimasega on kooskõlas ka see, et suvila- või maakoduomanikud, kes käisid 23% reisidest oma suvilas/maakodus puhkamas või tööd tegemas, külastasid vähem sugulasi ja tuttavaid ning käisid harvemini perekondlikel üritustel (Joonis 33).

Joonis 32. Ööbimiskohad lähtuvalt maakodu või suvila olemasolust (% kõikidest ööbimistest)

Joonis 33. Reisisgevused lähtuvalt suvila/maakodu olemasolust (% kõikidest ööbimisega reisidest)*

* vastaja võis ühe reisi kohta märkida mitu erinevat tegevust

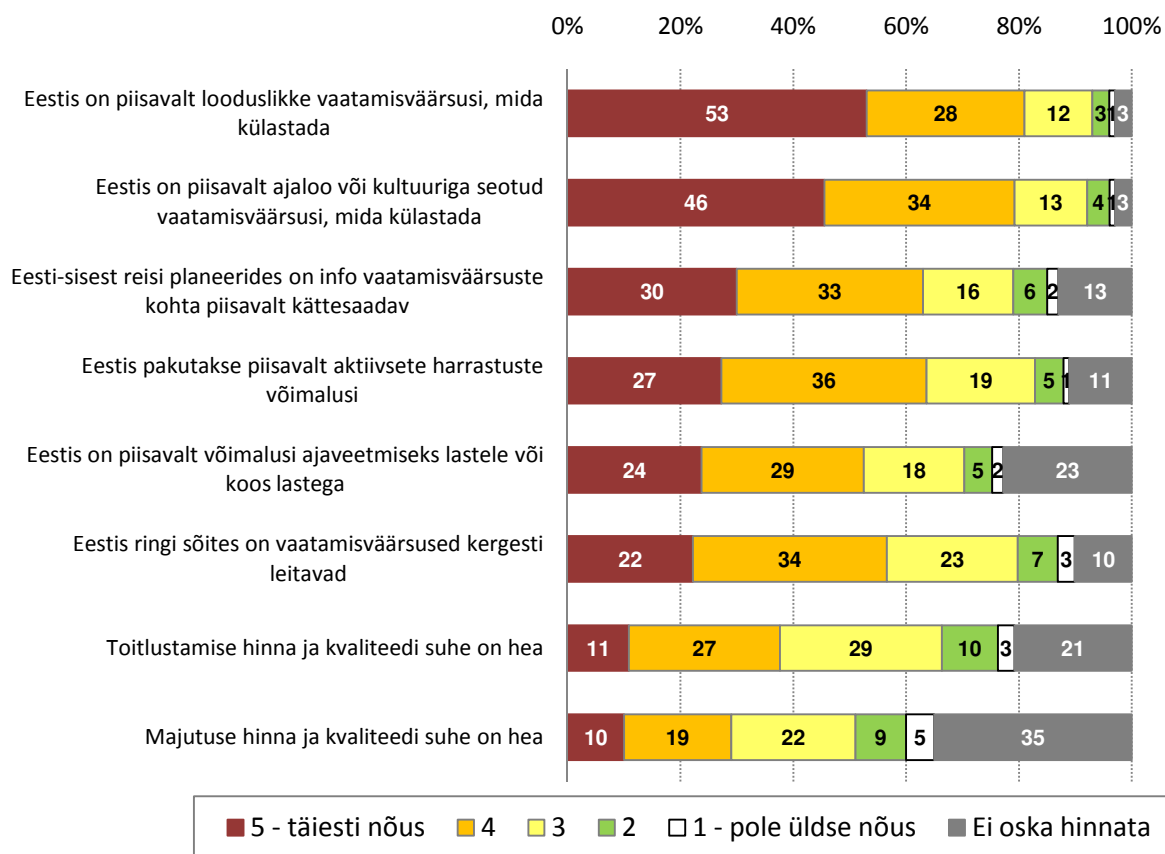

4. Hinnangud Eestis reisimise erinevatele aspektidele

Suvisel vaba aja reisirakendajatel paluti hinnata, kuivõrd nad on nõus erinevate Eestis reisimise kohta käivate väidetega. Hindamise aluseks oli 5-palliline skaala, kus 5 tähendas, et vastaja on väitega täiesti nõus, ja 1, et ta pole üldse nõus. Väited puudutasid järgmisi valdkondi: looduslike vaatamisväärsuste piisavus, ajaloo või kultuuriga seotud vaatamisväärsuste piisavus, vaatamisväärsustega seotud informatsiooni kättesaadavus, aktiivsete harrastuste võimaluste piisavus, lastele mõeldud või koos lastega ajaveetmisvõimaluste piisavus, vaatamisväärsuste kergesti leitavus, hinna ja kvaliteedi suhe toidlustamises ning hinna ja kvaliteedi suhe majutuses. Kuna samu väiteid paluti hinnata ka 2005. ja 2006. aastal, siis on võimalik vaadelda, kas elanike arvamustes on toimunud mingeid muutuseid.

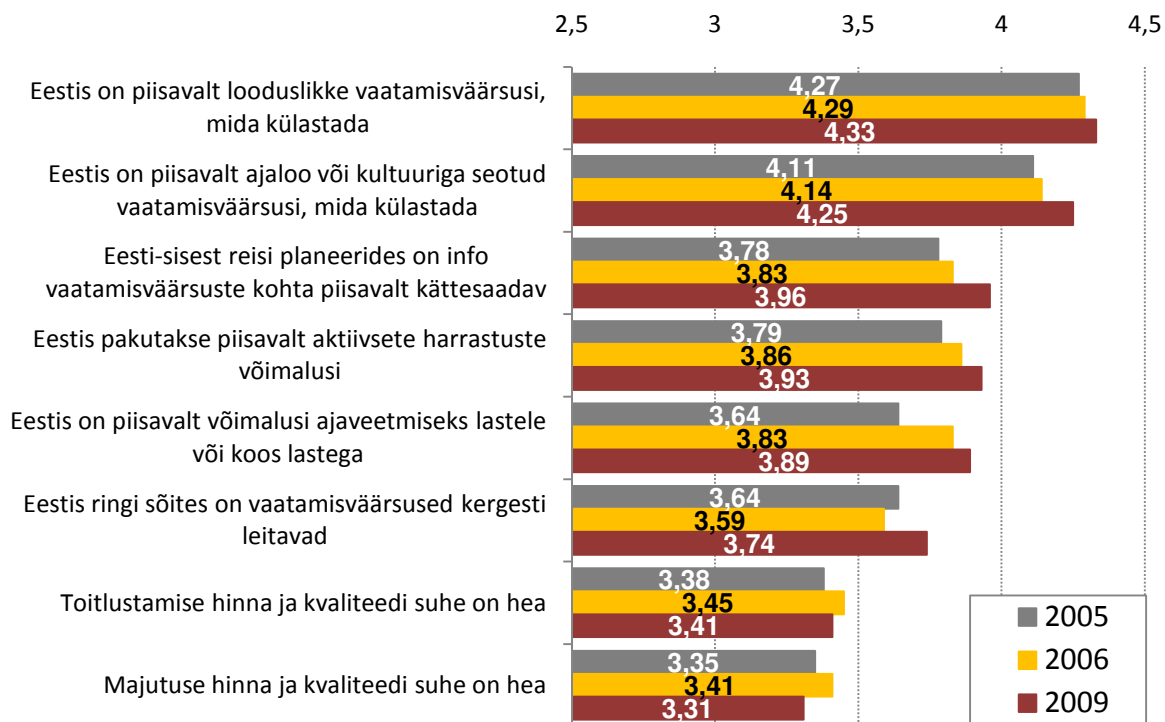
Kõige enam oldi nõus sellega, et **Eestis on piisavalt looduslikke** (53% vastanuist oli täiesti nõus, 28% enam-vähem nõus) ning **ajaloo või kultuuriga seotud vaatamisväärsusi, mida külastada** (46% oli täiesti nõus; 34% enam-vähem nõus) (Joonis 34-35). Kolmandik vastanuist (30%) olid täiesti nõus, et reisi planeerides on info vaatamisväärsuste kohta piisavalt kättesaadav. Kõige madalamalt hindasid vastajad aga hinna ja kvaliteedi suhet toidlustamises ning majutuses, kuigi ka nende puhul olid keskmised hinded siiski pigem positiivsed (s.t. positiivseid hindeid andnuid oli rohkem kui negatiivseid hindeid andnuid).

Joonis 34. Hinnangud Eestis reisimisega seotud tegurite kohta

Võrreldes aastatega 2005-2006 ei ole hinnangutes olulisi muutusi toimunud – endiselt hinnatakse kõige kõrgemalt vaatamisväärsuste piisavust ning kõige madalamalt hinna ja kvaliteedi suhet toitlustuses ja majutuses (Joonis 35). Kuigi muutused ei ole olnud suured, siis võib märgata, et üldjuhul on keskmised hinnangud varasemast veidi kõrgemad (v.a majutuse ning toitlustamise hinna ja kvaliteedi suhte osas).

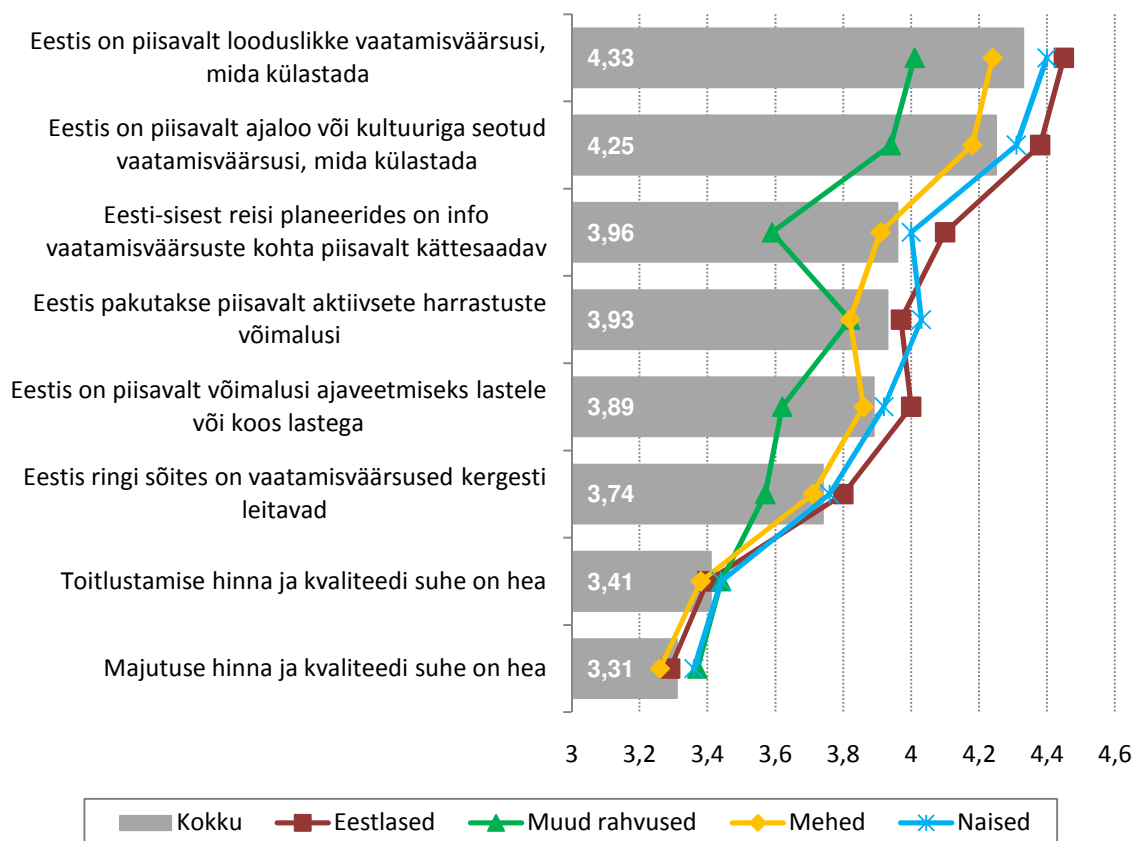
Joonis 35. Keskmised hinnangud Eestis reisimisega seotud tegurite kohta (skaala: 5 - täiesti nõus, 1 - pole üldse nõus)

Eestlased andsid üldjuhul Eestis reisimisega seotud teguritele keskmisest veidi kõrgemaid hinnanguid kui muud rahvused (Joonis 36). Taolised erinevused olid kõige suuremad vaatamisväärsuste piisavuse, informatsiooni kättesaadavuse ja laste ajaveetmisvõimaluste piisavusega seotud väidete osas, samas toitlustuse hinna ja kvaliteedi suhte hindamisel gruppide vahel erinevusi peaaegu ei esinenud ning majutuse hinna ja kvaliteedi suhet hindasid muud rahvused isegi veidi kõrgemalt kui eestlased. Vanusegruppide lõikes ilmnes, et kõige enam olid üldjuhul väidetega nõus ehk siis kõige positiivsemalt suhtusid Eesti reisimisvõimalustesse 60-74-aastased vastajad (v.a majutuse ning toitlustamise hinna ja kvaliteedi suhte osas) (Tabel 13). Vanuselised erinevused tulid kõige selgemalt esile looduslike vaatamisväärsuste osas – eakamad vastajad olid enam nõus, et Eestis on piisavalt looduslike vaatamisväärsusi, mida külastada. Ülejäänud väidete puhul taolisi kindlasuunalisi trende ei esinenud.

Joonis 36. Keskmised hinnangud Eestis reisimisega seotud tegurite kohta; rahvuse ja soo lõikes (skaala: 5 - täiesti nõus, 1 - pole üldse nõus)

Tabel 13. Keskmised hinnangud Eestis reisimisega seotud tegurite kohta; vanusegruppide lõikes (skaala: 5 - täiesti nõus, 1 - pole üldse nõus)

	Kõik	15-19 a	20-29 a	30-39 a	40-49 a	50-59 a	60-74 a
Eestis on piisavalt looduslikke vaatamisväärsusi, mida külastada	4,33	4,0	4,2	4,35	4,43	4,44	4,48
Eestis on piisavalt ajaloo või kultuuriga seotud vaatamisväärsusi, mida külastada	4,25	4,26	4,11	4,25	4,29	4,26	4,46
Eesti-sisest reisi planeerides on info vaatamisväärsuste kohta piisavalt kättesaadav	3,96	4,0	3,87	4,07	3,89	3,96	4,04
Eestis pakutakse piisavalt aktiivsete harrastuste võimalusi	3,93	3,93	3,81	3,92	4,04	3,84	4,13
Eestis on piisavalt võimalusi ajaveetmiseks lastele või koos lastega	3,89	3,9	3,85	3,87	3,91	3,84	4,02
Eestis ringi sõites on vaatamisväärsused kergesti leitavad	3,74	3,73	3,59	3,92	3,73	3,62	3,9
Toitlustuse hinna-kvaliteedi suhe on hea	3,41	3,44	3,25	3,48	3,54	3,49	3,32
Majutuse hinna-kvaliteedi suhe on hea	3,31	3,12	3,25	3,43	3,34	3,31	3,37

Metoodika

Tegemist oli üleriigilise uuringuga, kus küsitleti suulise intervjuu vormis 1212 inimest vanuses 15-74 aastat. Respondentide valikul kasutati proportsionaalse juhuvaliku meetodit. Intervjuusid viidi läbi 171 küsitluspunktis. Saadud küsitlustulemi ja statistilise mudeli võrdlemisel ilmnenu erisuste vähendamiseks kaaluti saadud tulemit alljärgnevate sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes. Sotsiaal-demograafiliste tunnuste mudeli koostamisel on kasutatud rahvastikustatistika andmeid seisuga 01.01.2008.

Valimi iseloomustus sotsiaal-demograafiliste tunnuste alusel

	Mudel (%)	Saadud küsitlustulem (%)	Kaalutud küsitlustulem (%)
RAHVUS			
Eestlased	67,0	63,4	67,0
Mitte-eestlased	33,0	36,6	33,0
SUGU			
Mehed	46,8	46,0	46,8
Naised	53,2	54,0	53,2
VANUS			
15-19 a	9,3	7,4	9,3
20-29 a	19,5	17,3	19,5
30-39 a	17,8	17,9	17,8
40-49 a	17,6	17,7	17,6
50-59 a	17,0	17,1	17,0
60-74 a	18,7	22,5	18,7
REGIOON			
Põhja-Eesti	39,6	38,1	39,6
Lääne-Eesti	11,7	12,6	11,7
Kesk-Eesti	10,4	10,6	10,4
Kirde-Eesti	13,0	14,3	13,0
Lõuna-Eesti	25,3	24,4	25,3
ELUKOHT			
Linn	65,5	71,5	65,5
Maa	34,5	28,5	34,5

